

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ἑβδομος

Συνδρομή ἑτησίαι: Ἑ. Ἑλλάδι φρ. 10, ἰσθ' ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως: Ὁδὸς Σκαδίου, 8.

22 Ἀπριλίου 1879

ΠΑΝΟΜΟΙΟΥΤΗΡΟΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΤΖΑΚΑΛΟΦ

Ἐὶς τὴν ἰσθ' ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑτήσιαι.—Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως: Ὁδὸς Σκαδίου, 8.

Αθανάσιος Τζακάλωφ

Τ' ἀνωτέρω ἀπεσπίασθησαν ἐξ ἐπιστολῆς κοινοποιηθείσης ἡμῖν ὑπὸ τοῦ κ. Φιλίππου Λέλλη, ἀνεψιῦ ἑκ μητρὸς τοῦ ἀειμνήστου Ἀθανασίου Τζακάλωφ. Σ. τ. Α.

Τὴν Ἑταιρίαν τῶν Φιλικῶν συνέστησαν ἐν Ὁδησσῷ, τῷ 1814, οἱ ἀδελφοὶ Σκουφᾶς, Τζακάλωφ καὶ Σάνθος. Μετὰ παρέλευσιν δὲ ἔτων ἑξήτων, ἤτοι ἐν ἀρχῇ τοῦ 1820, ἐν αὐταῖς ταῖς παραμοναῖς τῆς ἐκρήξεως, οἱ κιννοῦντες τὴν Ἑταιρίαν, καὶ τοὶ συμποσωθέντες εἰς ὁκτώ, οὐδένα ἔτι εἶχον συμπαραλάβει μετόχον τῆς ὑπερτάτης αὐτῶν ἐνεργείας ἐπιφανῆ τοῦ ἔθνους ἄνδρα· διότι, ἀποθανόντος ἐν τῷ μεταξὺ τοῦ Σκουφᾶ, ἦσαν οἱ κιννοῦντες, παρεκτός τῶν δύο ἄλλων ἀρχικῶν ἰδρυτῶν, ὁ Ἄνθιμος Γαζής, ὁ Παναγιώτης Α. Ἀναγνωστόπουλος, ὁ Παναγιώτης Σέκερης, ὁ Νικόλαος Ν. Πατσιμάδης, ὁ Γεώργιος Λεβέντης καὶ ὁ Α. Κομιζόπουλος. Ἀργότερον ἡ Ἑταιρία ἐξέτεινε τοὺς πλοκάμους αὐτῆς καθ' ἅπασαν τὴν Ἀνατολὴν ἀπὸ τῶν περιστρίων ἡγεμονικῶν μέχρι τῆς Μάνης καὶ ἀπὸ τῶν Ἰουίων νήσων μέχρι τῶν παραλίων τῆς μικρᾶς Ἀσίας· ἐσύστησεν ἀπανταχοῦ ἐφορείας καὶ περιέλαβε συνεργούς τοὺς ἐγκριτωτάτους τοῦ ἔθνους ἄνδρας, τὸν πατριάρχην Γρηγόριον, τοὺς Ὑψηλάντας, τὸν Α. Μαυροκορδάτον, τὸν Η. Μαυρομιχάλην καὶ τὸν Μιχαὴλ Σούτσον.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

ἐν ἡμέραις ὀγδοήκοντα.

[Μοσιφορία Ἰουλίου Βέρν.—Μετὰφρ. Ἀγγέλου Βλάχου].

Συνέχεια τοῦ σέλι. 227.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'.

Ὅπου ὁ χρηματοδόχος σάκκος γίνεταί πάλιν ἐλαφρότερος κατὰ χιλιάδας τινὰς λιρῶν.

Ἡ ἀμαξοστοιχία ἐσταμάτησεν ἐν τῷ σταθμῷ, κατέβη δὲ πρῶτος ὁ Πονηρίδης τῆς ἀμάξης, καὶ κατόπιν αὐτοῦ ὁ κ. Φόγ, ὅστις καὶ ἐ-

βοήθησε τὴν νεαράν του σύντροφον ν' ἀποβῇ ἐπὶ τῆς κρηπίδος. Ὁ Φιλίας σκοπὸν εἶχε νὰ μεταβῇ κατ'εὐθείαν εἰς τὸ ἀτμοκίνητον τοῦ Χόγγ-Κόγγ, ὅπως ἐγκαταστήσῃ ἐν αὐτῷ ἀνέτως τὴν κ. Ἄουδά, ἣν δὲν ἤθελε ν' ἀφήσῃ μόνην ἐνόσω εὐρίσκετο ἐπὶ χώρας κινδυνώδους δι' αὐτήν.

Καθ' ἣν ὅμως στιγμὴν ὁ κ. Φόγ ἐμελλε νὰ ἐξέλθῃ τοῦ σταθμοῦ, ἀστυνομικὸς τις κλητῆρ ἐπλησίασεν εἰς αὐτὸν καὶ τῷ εἶπεν:

— Εἴσθε ὁ κύριος Φιλίας Φόγ;

— Μάλιστα.

— Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς εἶνε ὑπρέτης σας; προσέθηκεν ὁ κλητῆρ, δεικνύων τὸν Πονηρίδην.

— Μάλιστα.

— Σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ ἀκολουθήσετε καὶ οἱ δύο.

Ὁ κ. Φόγ οὐδεμίαν ὅπως δῆποτε ἐξέφρασεν ἀπορίαν. Ὁ κλητῆρ ἐκεῖνος ἦν ἀντιπρόσωπος τοῦ νόμου, εἰς πάντα δὲ ἄγγλον ὁ νόμος εἶνε ἱερός. Ὁ Πονηρίδης ὅμως, γαλλικὰς ἔχων τὰς ἐξεις, ἠθέλησε νὰ συζητήσῃ, ἀλλ' ὁ κλητῆρ ἤγγισεν αὐτὸν διὰ τοῦ βραδίου του, καὶ ὁ Φιλίας Φόγ τῷ ἔνευσε νὰ ἀκολουθήσῃ.

— Δύναται νὰ μᾶς συνοδεύσῃ καὶ ἡ κυρία; ἠρώτησεν ὁ κ. Φόγ.

— Μάλιστα, ἀπήντησεν ὁ ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος.

Ἐδῆλγησε δὲ οὗτος τὸν κ. Φόγ, τὴν κ. Ἄουδά καὶ τὸν Πονηρίδην εἰς εἰδὸς τι ἀμαξίου τετρατροῦ, δύο ἔχοντος ἵππους, καὶ τὸ ἀμάξιον ἀνεχώρησεν ἀμέσως. Οὐδεὶς δ' ἐπρόφραε λέξιν καθ'

ὄλον τὸν δρόμον, διαρκέσαντα περὶ τὰ εἴκοσι λεπτά.

Ἡ ἀμαζα διήλθε κατ' ἀρχάς διὰ τῆς «μαύρης πόλεως», ἧς αἱ στεναὶ ὁδοὶ ἐφράσσοντο ἐκατέρωθεν διὰ πενιγρῶν παραπηγμάτων, ἐν οἷς ἐβρύαζε παντοδαπός, ῥυπαρός καὶ βρκενδύτος ὄχλος· εἶτα δὲ διήλασε τὴν εὐρωπαϊκὴν πόλιν, ἣν ἐφαιδρουν οἰκίαι κεράμινοι, ἐσκιάζον κοκοφοίνικες καὶ διεσχίζον πλοίων ἱστοί, διέτρεχον δὲ ἤδη, παρὰ τὸ προῦνδ' τῆς ὥρας, κομψοὶ ἵπποι καὶ μεγαλοπρεπεῖ ὄχηματα.

Τὸ ἀμάξιον ἔστη ἐνώπιον ἀπλῆς ἐξωθεν οἰκοδομῆς, ἧτις ὅμως ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἐχρησίμευεν εἰς οἴκησιν. Ὁ ἀστυνομικὸς κλητὴρ κατεβίβασε τοὺς δεσμώτας—διότι οὕτως ἀληθῶς ἠδύναντο νὰ ὀνομασθῶσι—καὶ ὠδήγησεν αὐτοὺς εἰς δωμάτιον ἔχον κιγκλιδωτὰς θυρίδας, λέγων:

— Εἰς τὰς ὀκτώμισιν θὰ ἐμφανισθῆτε εἰς τὸν δικαστὴν Ὁθαδιά.

Εἶτα δὲ ἀπεχώρησε καὶ ἐκλείσε τὴν θύραν.

— Τί νὰ γείνη! μάς ἐπίασαν! ἀνέκραξεν ὁ Πονηρίδης, καταπίπτων ἐπὶ τινος ἐδρας.

Ἡ κυρία Ἄουδά, ἀποτεινομένη τότε πρὸς τὸν κ. Φόγ, τῷ εἶπε διὰ φωνῆς ἧς μάτην προσεπάθει νὰ κρύψῃ τὴν συγκίνησιν:

— Πρέπει νὰ μὲ ἀφήσετε, κύριε. Καταδιώκεσθε χάριν ἐμοῦ... διότι μ' ἐσώσατε.

Ὁ Φιλέας Φόγ ἠρέσθη ἀπαντήσας ὅτι αὐτὸ ἦτο ἀδύνατον. Δὲν ἦτο δυνατόν νὰ παραδεχθῆται, ὅτι ἡ καταδίωξις ἐγένετο ἕνεκα τῆς ἀρπαγῆς. Τίνες ἤθελον τολμήσει νὰ παραστῶσιν ὡς μνηστὰι; Βεβαίως ὑπῆρχε λάθος. Προσέθηκε δὲ ὁ κ. Φόγ, ὅτι, ἐν πάσῃ περιπτώσει, δὲν ἤθελεν ἐγκαταλείψει τὴν κ. Ἄουδά, ἀλλ' ἤθελε τὴν ὀδηγήσει εἰς Χόγγ-Κόγγ.

— Ἀλλὰ τὸ ἀτμοκίνητον ἀναχωρεῖ τὴν μεσημέριαν! παρετήρησεν ὁ Πονηρίδης.

— Πρὸ μεσημέριας θὰ ἔχωμεν ἐπιβίβασθῆ, ἀπήντησεν ἀπλῶς ὁ ἀπαθὴς εὐπατρίδης.

Ἡ διαβεβάζωσις αὕτη ἐγένετο τοσοῦτον ἀπλῆ καὶ καθαρά, ὥστε ὁ Πονηρίδης διελογίσθη:

— ὦ, βεβαίως πρὸ μεσημέριας θὰ ἔχωμεν ἐπιβίβασθῆ.

Ἐν τούτοις οὐδεμίαν εἶχε βεβαιότητα.

Τὴν ὀγδόην καὶ ἡμίσειαν ὥραν ἤνοιξεν ἡ θύρα τοῦ δωματίου, καὶ ἐπανελθὼν ὁ κλητὴρ εἰσήγαγε τοὺς ὑποδίκους εἰς τὴν πλησίον αἴθουσαν, ἧτις ἦτο αἴθουσα συνεδριάσεων, πλήρης ἤδη εὐρωπαϊῶν καὶ ἰθαγενῶν.

Ὁ κ. Φόγ, ἡ κ. Ἄουδά καὶ ὁ Πονηρίδης ἐκάθισαν ἐπὶ τινος σκάμνου, ἀπέναντι τῶν ἐδρῶν τοῦ δικαστοῦ καὶ τοῦ γραμματεῦς του, οἵτινες εἰσῆλθον μετ' ὀλίγον. Ὁ δικαστὴς Ὁθαδιά ἦτο βραχὺς καὶ ὀλοστρόγγυλος ἄνθρωπος, λαβῶν δὲ φενάκην, ἀνηρτημένην εἰς τὸν τσίχαν, ἐφόρεσεν αὐτὴν ταχέως καὶ εἶπεν:

— Ἡ πρώτη δίκη!

Ἀλλὰ φέρων συγχρόνως τὴν χειρὰ του πρὸς τὴν κεφαλὴν,

— ὦ! ἀνέκραξε, δὲν εἶνε ἡ ἰδική μου φενάκη!

— Πραγματικῶς, ἀπήντησεν ὁ γραμματεὺς· εἶνε ἡ ἰδική μου, κύριε Ὁθαδιά.

— Ἀγαπητέ μου κύριε Ὁυστερπούφ, πῶς θέλεις νὰ ἐκδώσῃ εἰς δικαστῆς καλὴν ἀπόφασιν, ὅταν φορῆ φενάκην γραμματεῦς;

Αἱ φενάκαι ἀντηλλάγησαν, καθ' ὅλας δὲ ταύτας τὰς προπαρασκευὰς ὁ Πονηρίδης ἐβραζεν ἐξ ἀνυπομονησίας, διότι τῷ ἐφαίνετο ὅτι ὁ ὠροδείκτης τοῦ μεγάλου ὠρολογίου τοῦ δικαστηρίου ἐβάδιζε μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος.

— Ἡ πρώτη δίκη! ἐπανελάβε τότε ὁ δικαστὴς Ὁθαδιά.

— Φιλέας Φόγ! ἐξεφώνησεν ὁ γραμματεὺς Ὁυστερπούφ.

— Παρῶν, ἀπήντησεν ὁ κ. Φόγ.

— Πονηρίδης!

— Παρῶν! ἀπήντησεν οὗτος.

— Πολὺ καλὰ! εἶπεν ὁ δικαστὴς. Πρὸ δύο ἡμερῶν, κατηγορούμενοι, σὰς παραμονεύουν εἰς ὄλας τὰς ἀμαξοστοιχίας τῆς Βομβάης.

— Πλὴν διατὶ κατηγοροῦμεθα; ἀνέκραξεν ἀνυπομόνως ὁ Πονηρίδης.

— Τώρα θὰ τὸ μάθετε, ἀπήντησεν ὁ δικαστὴς.

— Κύριε, εἶπε τότε ὁ κ. Φόγ, εἰμαι πολίτης ἄγγλος, καὶ ἔχω δικαίωμα...

— Σὰς ἐφέρεθῃ κανεὶς ἄσχημα; ἠρώτησεν ὁ κ. Ὁθαδιά.

— Διόλου.

— Πολὺ καλὰ! Νὰ εἰσαχθῶσιν οἱ μνηστὰι.

Ἐπὶ τῇ διαταγῇ ταύτῃ θύρα τις ἠνεώχθη καὶ τρεῖς ἱερεῖς Ἰνδοὶ εἰσῆχθησαν ὑπὸ τοῦ κλητῆρος.

— Λαμπρά! ἐψιθύρισεν ὁ Πονηρίδης, εἶνε οἱ ἄθλιοι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι ἤθελαν νὰ καύσουν τὴν νέαν μας κυρίαν.

Οἱ ἱερεῖς ἔμειναν ὄρθιοι ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ, ὁ δὲ γραμματεὺς ἀνέγνω γεγονυῖα τῇ φωνῇ μίνυσιν ἐπὶ ἱεροσυλία κατὰ τοῦ Φιλέα Φόγ καὶ τοῦ ὑπηρετοῦ του, κατηγορουμένων ὅτι παρεβίασαν γῶρον καθωσιωμένον εἰς τὴν βραχμανικὴν θρησκείαν.

— Ἠκούσατε; ἠρώτησεν ὁ δικαστὴς τὸν Φιλέαν Φόγ.

— Μάλιστα, κύριε, ἀπήντησεν ἐκεῖνος, βλέπων τὸ ὠρολόγιόν του, καὶ ὁμολογῶ.

— Ἄ! ὁμολογεῖτε;

— Ὁμολογῶ, καὶ περιμένω νὰ ὁμολογήσουν ἐπίσης οἱ τρεῖς αὐτοὶ ἱερεῖς, τί ἤθελον νὰ κάμουν εἰς τὴν Παγόδαν τοῦ Πιλλαγῆ.

Οἱ ἱερεῖς προσεῖδον ἀλλήλους, κ' ἐφάνησαν οὐδὲν ἐνοσούντες ἐκ τῶν λόγων τοῦ κατηγορουμένου.

— Μάλιστα, μάλιστα! ἀνέκραξεν ὁ μνηστὴς; ὁ Πονηρίδης, εἰς τὴν Παγόδαν τοῦ Πιλλαγῆ,

ἐνώπιον τῆς ὁποίας ἐμελλον νὰ καύσουν τὸ θυμὰ των.

Νέα τῶν ἱερέων κατάπληξις, καὶ βαθυτάτη τοῦ δικαστοῦ ἀπορία.

— Νὰ καύσουν; ἠρώτησεν οὗτος· εἰς τὴν πόλιν Βομβάην; ποῖον; ποῖον θυμὰ;

— Εἰς τὴν Βομβάην; ἀνεφώνησεν ὁ Πονηρίδης.

— Βεβαίως. Δὲν πρόκειται περὶ τῆς παγόδας τοῦ Πιλλαγῆ, ἀλλὰ περὶ τῆς παγόδας τοῦ Μαλεθάρ-Χίλλ, εἰς τὴν Βομβάην.

— Ἰδοὺ καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐγκλημάτος, τὰ σανδάλια τοῦ βεβηλωτοῦ, προσέθηκεν ὁ γραμματεὺς, ἀποθέτων ζευγὸς σανδαλίων ἐπὶ τῆς τραπέζης.

— Τὰ παπούτσι μου! ἀνέκραξεν ὁ Πονηρίδης κατάπληκτος, καὶ μὴ κατορθώσας νὰ καταστείλῃ τὴν ἀκούσιον ταύτην ἐπιφώνησιν.

Μαντεύει τις τὴν πνευματικὴν σύγχυσιν τοῦ κυρίου καὶ τοῦ ὑπηρετοῦ. Εἶχον ἤδη λησμονήσει τὸ ἐν τῇ παγόδῃ τῆς Βομβάης συμβάν, καὶ αὐτὸ ἐν τούτοις τοὺς ἐφερεν ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῆς Καλκούτης.

Τῷ ὄντι ὁ ἀστυνομικὸς πράκτωρ Φιξ εἶχεν ἐννοήσει πόσον ἠδύναντο νὰ ἐκμεταλλεῦθῃ τὸ ἀτυχὲς ἐκεῖνο συμβάν. Ἀναβαλὼν τὴν ἀναχώρησιν του ἐπὶ δώδεκα ὥρας, καὶ σύμβουλος γινόμενος τῶν ἱερέων τοῦ Μαλεθάρ-Χίλλ, ἐβεβαίωσεν αὐτοὺς, ὅτι ἤθελον τύχει μεγάλην ἀπόζημίωσιν, γνωρίζων ὅτι ἡ ἀγγλικὴ κυβέρνησις προσεφέρετο αὐστηρότατα πρὸς τὰ τοιαῦτα ἐγκλήματα· εἶτα δὲ ἀπέλυσεν αὐτοὺς, διὰ τῆς προσεχοῦς ἀμαξοστοιχίας, ἐπὶ τὰ ἔχνη τοῦ βεβηλωτοῦ. Ἐνεκεν ὅμως τῆς βραδύτητος, ἣν ἐπῆνεγεν ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς νεαρᾶς χήρας, ὁ Φιξ καὶ οἱ Ἰνδοὶ ἐφθασαν εἰς Καλκούταν πρὸ τοῦ Φιλέα Φόγ καὶ τοῦ ὑπηρετοῦ του, οὗς ἡ δικαστικὴ ἀστυνομία, εἰδοποιηθεῖσα τῆς σιδηροδρομικῆς ἀμάξης. Μαντεύει δὲ τις τὴν ἀδημονίαν τοῦ Φιξ, μαθόντος ὅτι ὁ Φιλέας Φόγ δὲν εἶχεν ἔτι ἀφιγθῆ εἰς τὴν πρωτεύουσάν τῆς Ἰνδικῆς. Ὑπέθεσε φυσικῶς, ὅτι ὁ κλέπτης του, σταματήσας εἰς ἓνα τῶν διὰ μέσου σταθμῶν τοῦ σιδηροδρόμου, κατέφυγεν εἰς τὰς βορείους ἐπαρχίας, καὶ ἐπὶ εἰκοσιτέσσαρας ὥρας παρεμόνευεν αὐτὸν ἐν τῷ σταθμῷ, πλήρης ἀγωνίας. Φαντάζεται δ' εὐκόλως ὁ ἀναγνώστης τὴν γαράν αὐτοῦ, ὅτε τὸν εἶδε τὴν πρώτην καταβαίνοντα τῆς ἀμάξης, καὶ τοὶ συνοδεύοντα νεαρὰν γυναῖκα, ἧς ὁ ἀστυνομικὸς πράκτωρ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξηγήσῃ τὴν παρουσίαν. Ἀπέλυσεν εὐθύς ἐναντίον τοῦ ἀστυνομικόν τινα κλητῆρα, οὕτω δὲ ὁ κ. Φόγ, ἡ χήρα τοῦ ἠγεμόνος τοῦ Βουνδελαουνδ καὶ ὁ Πονηρίδης ὠδηγήθησαν ἐνώπιον τοῦ δικαστοῦ Ὁθαδιά.

— Ἄν δὲ ὁ Πονηρίδης δὲν ἦτο τοσοῦτον ὑπὸ τῆς δίκης του ἀπιστολογημένος, θὰ ἐβόλεπον εἰς

τινα γωνίαν τοῦ δικαστηρίου τὸν ἀστυνομικὸν πράκτορα τοῦ Λονδίνου, παρακολουθοῦντα τὴν συζήτησιν μετ' εὐνοήτου ἐνδιαφέροντος,—διότι καὶ ἐν Καλκούτῃ ἔτι, ὡς καὶ ἐν Βομβάῃ, ὡς καὶ ἐν Σουέζ, ὁ Φιξ ἐστερεῖτο ἐντάλματος συλλήψεως.

Ἐν τούτοις ὁ δικαστὴς Ὁθαδιά, σημειώσας τὴν διαφυγοῦσαν τὸν Πονηρίδην ὁμολογίαν, ἣν οὗτος ἀντιπάσης θυσίας ἐπεθύμει, εἰ δυνατόν, ν' ἀποσύρῃ, εἶπε:

— Τὸ ἐγκλημα ὁμολογεῖται;

— Ὁμολογεῖται, ἀπεκρίθη ψυχρῶς ὁ κ. Φόγ.

— Ἐπειδὴ, εἶπεν ὁ δικαστὴς, ὁ ἀγγλικὸς νόμος ἐννοεῖ νὰ προστατεύῃ ἐπίσης καὶ αὐστηρῶς πάντα τὰ θρησκευόμενα τῶν κατοίκων τῆς Ἰνδικῆς, ἐπειδὴ τὸ ἐγκλημα ὁμολογεῖται ὑπὸ τοῦ ὀνομαζομένου Πονηρίδου, ἐνόχου ὅτι κατεπάτησε διὰ βεβήλου ποδὸς τὴν Παγόδαν τοῦ Μαλεθάρ-Χίλλ, ἐν Βομβάῃ, τὴν ἡμέραν τῆς 20 ὀκτωβρίου, καταδικάζει τὸν εἰρημένον Πονηρίδην εἰς εἰκοσιπέντε ἡμερῶν κράτησιν καὶ εἰς πρόστιμον τριακοσίων λιρῶν.

— Τριακοσίων λιρῶν! ἀνέκραξεν ὁ Πονηρίδης, εἰς ὃν τὸ πρόστιμον μόνον ἦτο ἀληθῶς ἐπαισθητόν.

— Σιωπῆ! ἐπεφώνησεν ὑλακωδῶς ὁ κλητὴρ.

— Καὶ ἐπειδὴ, προσέθηκεν ὁ δικαστὴς Ὁθαδιά, δὲν εἶνε ὑλικῶς ἀποδεδειγμένον, ὅτι δὲν ὑπῆρξε συνεννόησις μεταξὺ κυρίου καὶ ὑπηρετοῦ, ἐπειδὴ ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ κύριος πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς ὑπεύθυνος διὰ πᾶσαν πράξιν τοῦ μισθίου του ὑπηρετοῦ, καταδικάζει καὶ τὸν εἰρημένον Φιλέαν Φόγ εἰς ὀκτὼ ἡμερῶν κράτησιν καὶ ἑκατὸν πενήκοντα λιρῶν πρόστιμον. Γραμματεῦ, ἄλλην δίκην!

Ὁ Φιξ ἐν τῇ γωνίᾳ του ἠσθάνετο ἄρρηκτον εὐχαρίστησιν. Ὁκταήμερος κράτησις τοῦ Φιλέα ἐν Καλκούτῃ ἦτο ὑπερβαρκοῦσα, ὅπως προσθάσῃ ἐκ Λονδίνου τὸ ἐντάλμα τῆς συλλήψεως.

Ὁ Πονηρίδης ἦτο ἐνεός, διότι ἡ καταδικη εἰκὴν κατέστρεψε τὸν κύριόν του. Στάλιγμα εἰκοσι χιλιάδων λιρῶν ἐχάνετο, καὶ τοῦτο διότι αὐτός, χάχας ἀληθινός, εἶχεν εἰσέλθει εἰς τὴν καταραμένην ἐκεῖνην Παγόδαν.

Ἀλλ' ὁ Φιλέας Φόγ, κύριος ἑαυτοῦ, ὡς εἰ περὶ ἄλλου ἐπρόκειτο, οὐδὲ τὰς ὀφθαλμοὺς κἄν συνέσπασεν. Ἀναστάς δὲ καθ' ἣν στιγμὴν ὁ γραμματεὺς ἐξεφώνει ἄλλην δίκην, εἶπε:

— Προσφέρω ἐγγύησιν!

— Εἶνε δικαίωμα σας, ἀπήντησεν ὁ δικαστὴς.

Ὁ Φιξ ἠσθάνθη φρικτωδῶς τὴν βῆχιν του, ἀλλ' ἐθαρρύνθη πάλιν ἀκούσας τὸν δικαστὴν λέγοντα, ὅτι, ἐπειδὴ ὁ Φιλέας Φόγ καὶ ὁ ὑπηρετὴς του ἦσαν ξένοι, ἡ γραμματικὴ ἐγγύησις ὠρίζετο δι' ἕκαστον εἰς τὸ ὑπερβαρὸν ποσὸν χιλίων λιρῶν.

Ὁ κ. Φόγ ἐζημιούτο δύο χιλιάδας λιρών, ἀν δὲν ὑφίστατο τὴν ποινὴν του.

— Πληρώνω, εἶπεν ὁ εὐπατρίδης.

Καὶ ἐκ τοῦ σάκκου, ὃν ἔφερον ὁ Πονηρίδης, ἐξήγαγε δέμα τραπεζικῶν γραμματίων, ὅπερ ἀπέθηκεν ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ γραμματέως.

— Ἡ ποσότης αὕτη θὰ σᾶς ἀποδοθῆ, ὅταν ἐξέλθῃτε τῆς φυλακῆς, προσέθηκεν ὁ δικαστής. Ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰσθε ἐλεύθεροι ἐπὶ ἐγγυήσει.

— Πηγαίνωμεν! εἶπεν ὁ Φιλίας Φόγ εἰς τὸν ὑπηρετὴν του.

— Ἄς μοῦ δώσουν τοῦλάχιστον τὰ παπούτσιά μου! ἀνέκραζεν ἐκμανῶς χειρονομῶν ὁ Πονηρίδης.

Τῷ ἀπεδόθησαν δὲ τὰ σανδάλιά του.

— Νὰ φθηνὰ παπούτσια! ἐψιθύρισε. Μοῦ ἔρχονται καθένα ἀπὸ χίλιας λίρας, καὶ πάλιν δὲν μοῦ ἔρχονται!

Ἐλευνός δ' ὁ Πονηρίδης, μ' ὄλον αὐτοῦ τὸ λογοπαίγνιον, παρηκολούθησε τὸν κ. Φόγ, ὅστις εἶχε προσφέρει τὸν βραχιονά του εἰς τὴν νέαν γυναῖκα. Ὁ Φίξ ἀφ' ἑτέρου, ὅστις εἶχεν ἐλπίσει ὅτι ὁ κλέπτης του δὲν ἤθελεν ἀποφασίσει νὰ καταβάλῃ δύο χιλιάδας λιρών, ἀλλ' ἤθελε μᾶλλον ἀποφασίσει νὰ ὑποστῇ τὴν φυλακίσιν του, ὥρμησεν ἐπὶ τὰ ἔχνη τοῦ κ. Φόγ.

Οὗτος ἔλαβεν ἀμαζαν, ἐφ' ἧς ἐπέθεσαν πάραυτα ἡ κ. Ἀουδά, ὁ Πονηρίδης καὶ αὐτός, ὁ δὲ Φίξ ἔδραμε κατόπιν τῆς ἀμάξης, ἧτις ἔστη μετὰ μικρὸν ἐπὶ τινος προκουμαίας τῆς πόλεως.

Εἰς ἀπόστασιν ἡμίσεως μιλίου ὑπῆρχεν ἡγκυροβολημένον τὸ *Ράγγουρ*, φέρον ἐπὶ τοῦ μεσαίου ἴστου τὴν σημαίαν τῆς ἀναχωρήσεως, ἐσήμαινε δὲ ἡ ἐνδεκάτη ὥρα. Ὁ κ. Φόγ εἶχεν οὕτω κέρδος μιᾶς ὥρας, καὶ ὁ Φίξ εἶδεν αὐτὸν καταβαίνοντα τῆς ἀμάξης καὶ ἐπιβιβαζόμενον εἰς λέμβον μετὰ τῆς κ. Ἀουδά καὶ τοῦ ὑπηρετοῦ του.

— Ὁ ἄθλιος! ἀνέκραζεν ὁ ἀστυνομικὸς πράκτωρ, ποδοκοπῶν τὸ ἔδαφος, ὁ ἄθλιος, φεύγει! κ' ἐπέταξε δύο χιλιάδας λίρας! Ἄστωτος ὡς κλέπτης! Ἄ! θὰ τὸν κυνηγήσω ἕως τὴν ἄκραν τοῦ κόσμου, ἀν ἦνε ἀνάγκη. Ἀλλὰ καθὼς κηγαίνει αὐτός, δὲν ἔ' ἀφήσῃ λεπτόν ἀφ' ὅσα ἐκλεψε.

Ὁ ἀστυνομικὸς ἐπιθεωρητὴς εἶχε δίκαιον οὕτω σκεπτόμενος. Διότι ἀληθῶς, μετὰ τὴν ἐκ Λονδίνου ἀναχώρησιν του ὁ Φιλίας Φόγ εἶχεν ἤδη δαπανήσει καθ' ἑδὸν, εἰς ἐξοδα ὀδοιπορικὰ, εἰς ἀμοιβάς, εἰς ἀγορὰν τοῦ ἐλέφαντος, εἰς πρόστιμα καὶ χρηματικὰ ἐγγυήσεις πλέον τῶν πέντε χιλιάδων λιρών, οὕτω δὲ ἡλαττούτο βαθμὸν ἐπαισιητικῶς τὸ ποσοστὸν, ὅπερ ἐμελλον νὰ λάβωσιν οἱ ἀστυνομικοὶ ὑπάλληλοι ἐκ τῆς χρηματικῆς ποσότητος, ἧτις ἤθελεν εὐρεθῆ ἐπὶ τοῦ κλέπτου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣΤ'.

Ἐν ᾧ ὁ Φίξ γαίνεται ἀγνοῶν παντελῶς περὶ τίνος πρόκειται.

Τὸ *Ράγγουρ*, ἐν τῶν ἀτμοκινήτων, ἄτινα ἡ ἰνδικὴ καὶ ἀνατολικὴ ἑταιρεία μεταχειρίζεται κατὰ τὴν θαλασσοπολικὴν ὑπηρεσίαν τῆς Σινικῆς καὶ τῆς Ἰαπωνίας, ἦτο σιδηροῦν ἐλικόφορον σκάφος, γενικῆς χωρητικότητος χιλίων ἐπτακοσίων ἐβδομήκοντα τόνων καὶ ὀνομαστικῆς δυνάμεως τετρακοσίων ἵππων. Ἴσοῦτο δὲ πρὸς τὴν *Μοργολιάρ* κατὰ τὴν ταχύτητα, ἀλλ' ὄχι καὶ κατὰ τὴν ἐσωτερικὴν αὐτοῦ ἀνεσιν. Τοῦτου ἔνεκεν ἡ ἐγκατάστασις τῆς κ. Ἀουδά δὲν ὑπῆρξεν ὁποῖαν ἐπεθύμει αὐτὴν ὁ Φιλίας Φόγ. Ὅπως δὴποτε ὅμως πρόκειται ἀπλῶς περὶ διάπλου τρισχιλίων πεντακοσίων μιλίων, ἦτοι ἐνδεκα μέχρι δώδεκα ἡμερῶν, καὶ ἡ νεαρὰ γυνὴ δὲν ἐφάνη δύσκολος.

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ διάπλου ἡ νεαρὰ χήρα ἐγνώρισεν περισσότερον τὸν Φιλίαν Φόγ. Καὶ αὕτη μὲν ἐξεδήλου πρὸς αὐτὸν ἐν πάσῃ περιπτώσει θερμότητα εὐγνωμοσύνης, ὁ δὲ φλεγματικὸς εὐπατρίδης ἤκουεν αὐτὴν μετὰ μεγίστης φαινομένης τοῦλάχιστον, ἀπαθείας, χωρὶς ἢ φωνῆ του ἢ κινήματι νὰ μαρτυρῶσι τὴν ἐλάχιστην αὐτοῦ συγκίνησιν. Φροντίζων ὅπως μὴδὲν στερῆται ἡ νεαρὰ γυνή, καὶ προσερχόμενος πολλάκις εἰς αὐτήν, ἀν οὐχὶ ὅπως τῇ ὀμιλῇ, ἀλλὰ καὶ ὅπως τὴν ἀκούῃ, ἐξεπλήρου ἀπέναντί της τὰ καθήκοντα τῆς ἀυστηροτάτης φιλοφροσύνης, ἄχαρις ὅμως πάντοτε καὶ μονότονος, ὡς αὐτόματον ἐπίτηδες πρὸς τοῦτο διεβρῦθημισμένον. Ἡ κ. Ἀουδά ἠπόρει πρὸς ταῦτα, ἀλλ' ὁ Πονηρίδης εἶχε πως ἐξηγήσει εἰς αὐτὴν τὸν ἰδιότροπον χαρακτήρα τοῦ κυρίου του, καὶ τῇ διηγῆθη μάλιστα ὅποιον παράδοξον στοιχίμα παρέσυρε τὸν εὐπατρίδην εἰς περιουσίαν τῆς γῆς. Ἡ νέα Ἰνδὴ ἐμειδίασε πρὸς ταῦτα, ἀλλ' ὅπως δὴποτε δὲν ἐλησμένοι ὅτι τῷ ὤφειλε τὴν ζωὴν, καὶ ὁ σωτὴρ της οὐδὲν ἐζημιούτο θεωρούμενος διὰ μέσου τῆς εὐγνωμοσύνης της.

Ἡ κ. Ἀουδά ἐπεβεβαίωσε τὴν περὶ αὐτῆς περιπαθῆ διήγησιν τοῦ Ἰνδοῦ ὀδηγοῦ. Ἀνῆκε δὲ τῷ ὄντι εἰς τὴν φυλὴν ἐκείνην, ἧτις πρωτεύει μετὰ τῶν ἐγγυρίων φυλῶν τῆς Ἰνδικῆς. Πολλοὶ παρσιδαὶ ἔμποροι ἀπέκτησαν μεγάλας περιουσίας ἐν Ἰνδία, ἐμπορευόμενοι τὸν βάμβακα· εἰς δ' αὐτῶν μάλιστα, ὁ Ἰάκωβος Ζεζέχου ἐξηγυγενίσθη ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς κυβερνήσεως, καὶ ἡ κ. Ἀουδά ἦτο συγγενὴς τοῦ ἐν Βομβάῃ κατοικοῦντος πλουσίου τούτου ἐμπόρου. Πρὸς ἕνα δὲ τῶν ἐξαδελφῶν αὐτοῦ, τὸν ἐντιμον Ζεζέχ, ἐσκόπει νὰ διευθυνθῇ ἐν Χόγγ-Κόγγ, καὶ τοι ἀγνοοῦσα ἀν θὰ τῇ παρείχεν οὗτος ἄστυλον καὶ προστασίαν. Ἀλλ' ὁ κ. Φόγ τῇ παρετῆρει, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἀνησυχῇ, καὶ ὅτι πάντα ἤθελον μαθηματικῶς—ὡς ἔλεγε—τακτοποιηθῆ.

Κατενόει ἄρα γε τὸ φοβερόν αὐτὸ ἐπίρρημα ἢ νεαρὰ γυνή; ἄγνωστον. Ὅπως δὴποτε οἱ μεγάλοι της ὀφθαλμοί, «οἱ διαχυεῖς ὡς αἱ ἱεραὶ λίμναι τῶν Ἰμαλαίων», προσηλοῦντο εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ Φιλία Φόγ. Ἀλλ' ὁ δυσχερῶτος εὐπατρίδης, μυστηριώδης ὡς πάντοτε, οὐδόλως ἐφαίνετο διατεθειμένος νὰ πέσῃ εἰς τὴν λίμνην ἐκείνην.

Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ διάπλου ὑπῆρξεν ἐξαιρετόν. Ὁ καιρὸς ἦτο καλός, ὄλον δὲ τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ ἀπείρου κολπώματος, ὅπερ οἱ ναυτικοὶ καλοῦσιν «ὄργυιὰς τῆς Βεγγάλης», ὑπῆρξεν εὖνουν εἰς τὸν δρόμον τοῦ ἀτμοκινήτου. Ἐντὸς ὀλίγου χρόνου ἐφάνη ἡ πρώτη τῶν νήσων Ἀνδαμάν, ἡν τὸ γραφικόν της ὄρος Σαϊδλ-Πήν, ὑψηλὸν διςχιλίους καὶ τετρακοσίου πόδας, καταδεικνύει ἀπὸ πολὺ μακρᾶς ἀποστάσεως εἰς τοὺς ναυτιλλομένους. Τὸ ἀτμόπλοιον παρέπλευσε τὴν ἀκτὴν πολὺ πλησίον, δὲν ἐφάνησαν ὅμως οἱ ἄγριοι τῆς νήσου παππούαι, ὄντα τὴν κατωτάτην κατέχοντα βαθμίδα τῆς ἀνθρωπίνης κλίμακος, οὐχὶ ὅμως καὶ ἀνθρωποφάγοι, ὡς ἐσφαλμένως ἐθεωρήθησαν.

Ἡ πανοραματικὴ θέα τῶν νήσων ἐκείνων ἦτο θαυμασία. Ἄπειρον δάσος λατανίων, ἰνδοφεινικών, βαμβουκαλάμων, μοσχοκαρυῶν, ἐρυθροξύλων, γιγαντιαίων ἀκακίων, καὶ δενδροφυῶν θάμνων ἐκάλυπτον τὰ ἐμπροσθεν τοῦ τοπίου, εἰς τὸ βάθος δὲ ἀνεπτύσσετο ἡ κομψὴ τῶν ὀρέων καταγραφή. Ἐπὶ τῆς παραλίας ἵπταντο κατὰ μυριάδας αἱ πολύτιμοι θαλασσογεληδόνες, ὧν αἱ ἐδώδιμοι φωλεαὶ ἀποτελοῦσιν ἐν τῶν ἐξαιρετοτέρων ἐδεσμάτων ἐν τῷ Οὐρανίῳ κράτει. Ἀλλ' ὄλον ἐκεῖνο τὸ ποικίλον θέαμα, ὅπερ ἀνεπτύσσον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αἱ νῆσοι Ἀνδαμάν, παρῆλθε ταχέως, καὶ τὸ *Ράγγουρ* ἐπλευσε ταχὺ πρὸς τὸν πορθμὸν τῆς Μαλάκκας, ὅθεν ἐμελλε νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὴν σινικὴν θάλασσαν.

Τί ἔπραττε κατὰ τὸν διάπλου αὐτὸν ὁ ἐπιθεωρητὴς Φίξ, ὁ τοσοῦτον ἀτυχῶς παρασυρθεὶς εἰς περίοδον τῆς γῆς; Ἀναχωρήσας ἐκ Καλκούτης, καὶ παραγγείλας νὰ τῷ σταλῇ, ἀν ἔσθαι, τὸ ἐνταλμα τῆς συλλήψεως εἰς Χόγγ-Κόγγ, κατώρθωσε νὰ ἐπιβιβασθῇ εἰς τὸ *Ράγγουρ*, χωρὶς νὰ τὸν ἴδῃ ὁ Πονηρίδης, καὶ ἠλπίζε νὰ μείνῃ κεκρυμμένος μέχρι τοῦ κατάπλου. Θὰ τῷ ἦτο δ' ἀληθῶς λίαν δυσχερὲς νὰ ἐξηγήσῃ τὴν ἐπὶ τοῦ πλοίου παρουσίαν του, χωρὶς νὰ διεγείρῃ τὰς ὑποψίας τοῦ Πονηρίδου, ὅστις θὰ ὑπέθετεν αὐτὸν ἐν Βομβάῃ ἔτι διακείμενον. Ἡ φορὰ ὅμως τῶν γεγονότων ἠνάγκασεν αὐτὸν ν' ἀνανεώσῃ γνωριμίαν μετὰ τοῦ χρηστοῦ νέου, καὶ ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἴδωμεν τὸ πῶς.

Πᾶσα ἐλπίς καὶ πᾶσα ἐπιθυμία τοῦ ἀστυνομικοῦ ὑπαλλήλου συνεκεντροῦντο εἰς ἕν καὶ μόνον σημεῖον τοῦ κόσμου, τὸ Χόγγ-Κόγγ, καθότι ἐν Σιγγαπόρῃ ἐπ' ὀλίγον μόνον χρόνον ὤρμιζετο

τὸ ἀτμοκίνητον καὶ δὲν παρείχετο ἐπομένως εἰς τὸν Φίξ καιρὸς πρὸς ἐνέργειαν. Εἰς Χόγγ-Κόγγ λοιπὸν ἐμελλε νὰ συλληφθῇ ὁ κλέπτης, εἰδεμὴ διέφευγεν ἀνεπιστρεπτεῖ.

Ἀληθῶς δὲ τὸ Χόγγ-Κόγγ ἦν ἔτι ἀγγλικὴ χώρα, ἀλλ' ἡ ἐσχάτη κατὰ τὸν πλοῦν πέραν δ' αὐτῆς ἡ Κίνα, ἡ Ἰαπωνία καὶ ἡ Ἀμερικὴ παρείχον ἀσφαλῆς σκεδὸν ἄστυλον εἰς τὸν Φόγ. Εἰς τὴν πόλιν λοιπὸν ἐκείνην, ἀν εὕρισκε τέλος ἐκεῖ τὸ ἐνταλμα τῆς συλλήψεως, ὅπερ ἤρχετο βεβαίως κατόπιν του, συνελάμβανε τὸν Φόγ καὶ τὸν παρέδιδεν εἰς χεῖρας τῆς ἐγγυρίου ἀστυνομίας, οὐδεμίαν δὲ τὸ πρᾶγμα παρείχε δυσχερείαν. Πέραν ὅμως τοῦ Χόγγ-Κόγγ δὲν θὰ ἤρκει πλέον ἀπλοῦν συλλήψεως ἐνταλμα. Ὑπῆρχεν ἀνάγκη ἐκδόσεως, ἐκ τούτου δὲ θὰ ἐπῆρχοντο βραδύτητες καὶ ἐμπόδια καὶ ἀναβολαὶ παντοῖαι, εἰς ὧν θὰ ὠφελεῖτο ὁ κλέπτης, ὅπως ὀριστικῶς διασωθῆ. Ἀν ἐπομένως ἀπετύγχανεν ἡ ἐπιχειρήσις ἐν Χόγγ-Κόγγ, θ' ἀπέβαινε δυσχεροστάτη, ἀν οὐχὶ ἀδύνατος, ἢ μετὰ τινος ἐλπίδος ἐπιτυχίας ἐπανάληψίς της.

Λοιπὸν, διελογίζετο ὁ Φίξ κατὰ τὰς μακρὰς ὥρας, ἅς διῆγεν ἐν τῷ θαλαμίσκῳ του, λοιπὸν, ἢ τὸ ἐνταλμα τῆς συλλήψεως θὰ ἦνε εἰς τὸ Χόγγ-Κόγγ, καὶ τότε συλλαμβάνων τὸν φίλον, ἢ δὲν θὰ ἦνε, καὶ τότε πρέπει ἐκ παντός τρόπου νὰ βραδύνω τὴν ἀναχώρησιν του. Ἀπέτυχᾶ εἰς τὴν Βομβάην, ἀπέτυχᾶ εἰς τὴν Καλκούταν· ἀν ἀποτύχω καὶ εἰς τὸ Χόγγ-Κόγγ, ἡ ὑπόληψίς μου καταστρέφεται. Γεῖνη ὅτι γεῖνη, πρέπει νὰ ἐπιτύχω. Τί μέσον ὅμως νὰ μεταχειρισθῶ, διὰ νὰ βραδύνω, ἀν χρειασθῇ, τὴν ἀναχώρησιν τοῦ κατηγορουμένου αὐτοῦ Φόγ;

Ἐν ἐσχάτῃ ἀνάγκῃ ἀπόφασιν εἶχεν ὁ Φίξ νὰ ὀμολογήσῃ πάντα εἰς τὸν Πονηρίδην, καὶ ν' ἀποκαλύψῃ εἰς αὐτὸν ὅποιος ἦτο ὁ αὐθέντης του, οὐτινος ἐκεῖνος δὲν ἦτο βεβαίως συνενοχος. Ὁ δὲ Πονηρίδης, φωτιζόμενος ἐκ τῆς ἀποκαλύψεως ταύτης, καὶ φοβούμενος μὴ ἐνοχοποιηθῆ, ἤθελε βεβαίως συνταχθῆ μετ' αὐτοῦ. Ἀλλὰ τὸ μέσον ἦτο παράτολμον, καὶ μόνον ἐν ἐλλείψει ἄλλου ἠδύνατο νὰ ἐφαρμοσθῆ, καθότι μία μόνη λέξις τοῦ Πονηρίδου πρὸς τὸν κύριόν του ἤρκει νὰ καταστρέψῃ τὰ πάντα.

Οὕτως ὁ ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος ἦτο εἰς μεγίστην ἀμηχανίαν, ὅτε ἡ ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου παρουσία τῆς κ. Ἀουδά μετὰ τοῦ κ. Φόγ ἐγέννησεν εἰς αὐτὸν νέας ἰδέας.

Τίς ἦτο ἡ γυνὴ ἐκείνη; Ποία περιστάσεων σύμπτωσις κατέστησεν αὐτὴν συνοδὸν τοῦ Φόγ; Μεταξὺ Βομβάης καὶ Καλκούτης εἶχον βεβαίως συναντηθῆ. Εἰς ποῖον ὅμως μέρος τῆς χερσονήσου; Ἡ τύχη ἄρα γε εἶχε συνενώσει τὸν Φιλίαν Φόγ καὶ τὴν νεαρὰν ὀδοιπόρον; ἢ μήπως κύριος σκοπὸς τῆς ὀδοιπορίας τοῦ εὐπατρίδου ἐκείνου ἦτο ἡ συνάντησις τῆς ὠραίας Ἰνδῆς; διότι ἀ-

ληθώς ἦτο ώραία! Ὁ Φίξ εἶχε κάλλιστα πεισθῆ περὶ τούτου ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν συνεδριάσεων τοῦ ἐν Καλκούτῃ δικαστηρίου.

Ἔννοεῖ τις εὐκόλως πόσον ταῦτα ἐσκανδαλίζον τὸν ἀστυνομικὸν ὑπάλληλον, ὅστις διελογίσθη τέλος, μὴ ἔνοχος τις ἀπαγωγῆ ἢ ἢ κυρία βάσις ὅλης τῆς ὑποθέσεως. Ἔ! βεβαίως οὕτως εἶχε τὸ πρᾶγμα! Ἡ ἰδέα αὕτη καθηλώθη ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ τοῦ Φίξ, καὶ κατείδεν οὕτως πᾶραυτα πόσον ἠδύνατο νὰ ἐκμεταλλευθῆ τὴν περιστάσιν ταύτην. Εἶτε ἀγαμος ἦτο εἶτε ἐγγαμος ἢ νεαρὰ γυνή, ὑπῆρχεν ἀπαγωγὴ ὅπως δήποτε, δυνατὸν δὲ ἦτο νὰ περιπλακῆ ὁ Φόγ ἐν Χόγγ-Κόγγ εἰς τοσαῦτα προσκόμματα, ὥστε νὰ μὴ κατορθώσῃ πλέον νὰ τὰ ἐξομαλύνῃ διὰ χρημάτων.

Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο δὲν ἔπρεπεν ὁ Φίξ νὰ περιμεῖνῃ τὸν κατάπλου τοῦ Ῥάγγου εἰς Χόγγ-Κόγγ, διότι ὁ Φόγ εἶχε τὴν ἐλεεινὴν συνήθειαν νὰ πηδᾷ ἀπὸ τοῦ ἐνὸς ἀτμοπλοίου εἰς τὸ ἄλλο, καὶ ἠδύνατο νὰ φύγῃ πρὶν ἢ κἂν ἐπιχειρηθῶσι τὰ δέοντα. Ἀναγκαιότατον λοιπὸν ἦτο νὰ εἰδοποιηθῶσι αἱ ἀγγλικαὶ ἀρχαί, καὶ νὰ προαγγελθῆ ὁ ἐπιβάτης τοῦ Ῥάγγου πρὶν ἢ ἀποβιβάσθῃ. Ἦτο δὲ τοῦτο εὐχερέστατον, καθότι τὸ ἀτμοκίνητον προσήγγιζεν εἰς Σιγγαπόρην, ἧτις συνδέεται τηλεγραφικῶς μετὰ τῆς σινικῆς ἀκτῆς.

Οὐχ ἦτον, πρὶν ἢ ἐνεργῆσῃ ὁ Φίξ, καὶ ὅπως ἐνεργῆσῃ ἀσφαλέστερον, ἀπεφάσισε νὰ ἐρωτήσῃ τὸν Πονηρίδην, ὃν ἐγνώριζε λάλον, καὶ νὰ λύσῃ ἐπομένως τὸ μυστήριον, ὅπερ τέως περιεκαλύπτετο αὐτόν. Ἐπειδὴ δὲ καιρὸς δλίγος ὑπελείπετο, διότι τὴν ἐπαύριον, τριακοστὴν δευτέραν ὁκτωβρίου, τὸ Ῥάγγου προσωμίξεται εἰς Σιγγαπόρην, ἐξῆλθεν εὐθύς τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ Φίξ τοῦ θαλαμίσκου του, καὶ ἀνέβη εἰς τὸ κατὰστρωμα, σκοπὸν ἔχων νὰ πλησιάσῃ πρῶτος τὸν Πονηρίδην, μετ' ἐνδείξεων μεγίστης ἐκπλήξεως. Ἐνῶ δὲ τῷ ὄντι ὁ Πονηρίδης ἐπεριπάτει κατὰ τὴν πύρραν, ὥρμησε πρὸς αὐτὸν ὁ ἀστυνομικὸς ὑπάλληλος, ἀνακράζων·

— Πῶς! ἐδῶ;

— Ὁ κύριος Φίξ! ἀπήντησεν ὁ Πονηρίδης, ἀληθῶς ἐκπεπληγμένος, καὶ ἀναγνωρίζων τὸν ἀπὸ τῆς Μογγολίας συνοδοιπόρου του. Πῶς; σὰς ἀπίνω εἰς τὴν Βομβάην καὶ σὰς ἐπανευρίσκω διευθυνομένον εἰς τὸ Χόγγ-Κόγγ! Κάμνετε λοιπὸν καὶ σεῖς τὸν γῆρον τοῦ κόσμου!

— Ὅχι, ὄχι! ἀπήντησεν ὁ Φίξ. Ὁ μείνω εἰς τὸ Χόγγ-Κόγγ, τοῦλάχιστον ὀλίγας ἡμέρας.

— Ἄ! εἶπεν ὁ Πονηρίδης, ἀπορήσας ἐπὶ μικρόν. Πῶς ὅμως δὲν σὰς εἶδα εἰς τὸ ἀτμοκίνητον ἀφότου ἀνεχωρήσαμεν;

— Ἦμην ὀλίγον κακοδιάθετος. . . μ' ἐπέιραζεν ἡ θάλασσα. . . καὶ ἔμεινα εἰς τὸν κοιτῶνά μου. Ὁ κόλπος τῆς Βαγγάλης δὲν μ' ἔσφραξεν ὅ-

σον ὁ Ἰνδικὸς ὠκεανός. Καὶ ὁ αὐθέντης σου, ὁ κύριος Φιλίας Φόγ;

— Πολὺ καλὰ εἰς τὴν ὑγίαν του, καὶ ἀκριβέστατος εἰς τὸ δρομολόγιόν του. Δὲν καθυστέρει οὐδὲ μίαν ἡμέραν. Ἄ! ἀλήθεια, κύριε Φίξ, δὲν ἤξεύρετε, ὅτι ἔχομεν καὶ μίαν νέαν κυρίαν μαζὺ μας.

— Μίαν νέαν κυρίαν; ἀπήντησεν ὁ πρᾶκτωρ, φαινόμενος ὅτι δὲν ἐνόει περὶ τίνος ὁ λόγος.

Ἄλλ' ὁ Πονηρίδης διηγῆθη αὐτῷ ἐντὸς ὀλίγου τὰ κατὰ τὴν νέαν ἰσθμῶν. Ἐξιστόρησε τὰ ἐν τῇ παγόδῃ τῆς Βομβάης συμβάντα, τὴν ἀγορὰν τοῦ ἐλέφαντος ἀντὶ δισχιλίων λιρῶν, τὴν ἀνθρωποθυσίαν, τὴν ἀρπαγὴν τῆς Ἀουδά, τὴν καταδίκην τοῦ δικαστηρίου τῆς Καλκούτης καὶ τὴν ἐπὶ ἐγγυήσει ἀπόλυσιν. Ὁ δὲ Φίξ, ὅστις ἐγνώριζε τὰ τελευταῖα ταῦτα γεγονότα, ἐφαινετο πάντα ἀγνοῶν, καὶ ὁ Πονηρίδης διηγείτο αὐταρέσκως τὰ συμβάντα του εἰς ἀκροατὴν, ὅστις ἐδεῖκνε ζωηρότατον πρὸς τὴν διήγησιν του ἐνδιαφέρον.

— Ἀλλὰ τέλος πάντων; ἠρώτησεν ὁ Φίξ, ἔχει σκοπὸν ὁ αὐθέντης σου νὰ πάρῃ μαζὺ του τὴν νέαν αὐτὴν γυναῖκα εἰς τὴν Εὐρώπην;

— Παντάπασι, κύριε Φίξ, παντάπασι. Ὁ αὐτὸν ἀφήσωμεν εἰς ἕνα συγγενῆ της, πλούσιον ἔμπορον τοῦ Χόγγ-Κόγγ.

— Δὲν γίνεται τίποτε! εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ ἀστυνομικὸς πρᾶκτωρ, ὑποκρύπτων τὴν ἀδημονίαν του. Δὲν πίνομεν ἕνα τζίν, κύριε Πονηρίδη;

— Εὐχαρίστως, κύριε Φίξ. Ἄς πῶμεν διὰ τὴν καλὴν μας συνάντησιν.

[Ἐστὶν ἀσπαστικόν.]

Ἀνέκδοτα τοῦ Ἀυτοκράτορος τῆς Ῥωσσίας ΝΙΚΟΛΑΟΥ Α΄.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν γυμνασίων τῆς Ἀυτοκρατορικῆς φρουρᾶς, τῶν γινόμενων ἐτησίως ἐν τοῖς περιχώροις τοῦ Τσάρσκου Σελό, ὁ Νικόλαος ἔστειλεν ἡμέραν τινα διὰ τοῦ ὑπασπιστοῦ αὐτοῦ πρίγκιπος Ῥαδζιβίλ διαταγὴν πρὸς τὸν στρατηγὸν Πενχεργέβσκη, διοικητὴν τῆς δευτέρας μεραρχίας ἐλαφρῶν σωμάτων, ὅπως προσβάλῃ τὸν ὑποθετικὸν ἐχθρὸν ἐπιτιθέμενος μετὰ τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ κατὰ τοῦ δεξιῦ κέρατος τοῦ παρατεταγμένου πυροβολικοῦ. Ὁ πρίγκιψ Ῥαδζιβίλ εἶτε κακῶς ἐννοήσας εἶτε κακῶς διερμηνεύσας τὴν διαταγὴν ταύτην, διεβίβασεν αὐτὴν ἐσφαλμένως εἰς τὸν στρατηγὸν Πενχεργέβσκη, ὅστις παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ Ἀυτοκράτορος, ἀνέπτυξε τὴν μεραρχίαν αὐτοῦ ἀριστερὰ τοῦ πυροβολικοῦ. Ὁργισθεὶς ὁ Νικόλαος ἐπέλασε πρὸς τὸν στρατηγὸν ταῦτον καὶ ἐπετίμησεν αὐτὸν διὰ λόγων ἀποτομωτάτων ἐπὶ τῷ ἐσφαλμένῳ ἐλιγμῷ.

— Δὲν γινώσκετε τὸ ἐπάγγελμά σας! εἶπεν αὐτῷ. Καλὸν θὰ ἦτο νὰ ἐπανέλθετε εἰς τὸ σχολεῖον.

Ὁ στρατηγός, προσβληθεὶς δημοσίᾳ, ἀπήντησεν ὅτι εἶχε συμμορφωθῆ πρὸς τὰς ληφθεῖσας διαταγὰς.

— Παρὰ τίνος ἐλάβετε τὰς διαταγὰς ταύτας; ὑπέλαθεν ὁ Ἀυτοκράτωρ ἔτι μᾶλλον παρεργισμένος.

Ὁ στρατηγὸς Πενχεργέβσκης, μὴ θέλων νὰ ἐπισύρῃ ἐπὶ τοῦ πρίγκιπος Ῥαδζιβίλ τὴν ὀργὴν τοῦ Ἀυτοκράτορος, ἀπεκρίθη ὅτι ἐλησμονήσεν.

— Ὡς ἐλησμονήσατε τὸ ἐπάγγελμά σας! ἀνταπήντησεν ὁ Νικόλαος. Δὲν αἰσχύνεσθε νὰ παραβαίνετε τὴν ἀλήθειαν; Καὶ ταῦτα λέγων ἔστρεψεν ἀποτόμως τὰ νῶτα.

Τὴν ἐσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, ὁ πρίγκιψ Ῥαδζιβίλ παρουσιασθεὶς ἐνώπιον τοῦ Ἀυτοκράτορος εἶπεν αὐτῷ:

— Δὲν ἠδυνήθητι νὰ ἔλθω ταχύτερον, Ἀυτοκράτωρ, ὅπως ἐκπληρώσω καθήκον.

— Περὶ τίνος πρόκειται;

— Ὁ στρατηγός ὃν ἐπεπλήξατε σήμερον τὸ πρῶτ' ἐν εἶναι ἔνοχος.

— Ἀλλὰ τίς λοιπὸν εἶναι ἔνοχος ἀντ' αὐτοῦ;

— Ἐκεῖνος ὅστις κακῶς διεβίβασε τὴν διαταγὴν τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος. Ὁ ἀληθὴς ἔνοχος, Ἀυτοκράτωρ, εἶμαι ἐγώ.

— Ἐκτιμῶ τὴν εὐλοκροεινίαν σας, ἀπήντησεν ὁ Ἀυτοκράτωρ, ἀλλὰ σφάλμα ἔγινε, πρέπει νὰ ἐπέλθῃ καὶ ἡ τιμωρία. Δὲν ἀγνοεῖτε ὅτι πρέπει νὰ τιμωρηθῆτε διὰ περιορισμοῦ. Ἀύριον τὸ πρῶτ' θέλετε συγκαλέσει ἅπαντα τὰ στρατιωτικὰ σώματα πρὸ τῆς σκηνῆς μου καὶ δὲν θέλετε λειψεῖν νὰ παρευρεθῆτε καὶ ὑμεῖς. . . Ἀπέλθετε!

Τὴν ἐπαύριον ὁ Νικόλαος ἐξῆλθε κατὰ τὴν ὀρισμένην ὥραν μετ' ὄλων αὐτοῦ τῶν στρατηγῶν καὶ τῶν ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν τῆς φρουρᾶς. Ἦτο δὲ σκυθρωπός.

— Συνεκάλεσα ὑμᾶς ἐνταῦθα, κύριοι, εἶπεν αὐτοῖς, ὅπως ἐκπληρώσω καθήκον τιμίας καὶ αὐστηρᾶς δικαιοσύνης. Πάντες φρονοῦσιν ὅτι εἶμαι μέγας ἀνὴρ, οἱ κόλακες δὲ καὶ οἱ αὐλικοὶ μὲ ἀναβιβάζουσι ζῶντα ἔτι ἐπὶ κρηπίδας, ἧς δὲν εἶμαι ἄξιος. Ἄκων μὲν, ἀλλ' οὐχ ἦτον διὰ τοῦτο ἐπιλήψιμος, ὑπόκειμαι εἰς στιγμὰς ἐρεθισμοῦ καὶ εἰς ἀκράτειαν χαρακτῆρος, ἢν ἤθελον εὐκόλως ὑπερνικήσει, ἐὰν ἡ μήτηρ μου ἐφρόντιζε νὰ καταστείλῃ κατὰ τὴν πρώτην νεότητά μου τὴν δρμητικὴν μου φύσιν. Συχνάκις ἐντυπώσεις τινὲς μὲ καθιστῶσιν ἄδικον, καὶ ἄδικος ἐφάνην χθὲς πρὸς ἀνδρείον ἀξιωματικόν, ὃν ἀγαπῶ καὶ τιμῶ. Στρατηγὲ Πενχεργέβσκη, πλησιάσατε.

Ὁ στρατηγὸς ἐπροχώρησε κατὰ τρία βήματα, ὁ δ' Ἀυτοκράτωρ ἐξηκολούθησε:

— Χθὲς προσέβαλον ὑμᾶς δημοσίᾳ· ζητῶ ὑμῖν συγγνώμην ἐνώπιον πάντων. Μὲ συγχωρεῖτε;

Ὁ Πενχεργέβσκης συγκινηθεὶς βαθέως ἔκυ-

ψε τὴν κεφαλὴν ὅπως κρύψῃ ἴσως ἐν δάκρυ.

— Ἐπὶ τῆς καρδίας μου! ἀνεκράξεν ὁ Νικόλαος ἐναγκαλιζόμενος αὐτόν. Στραφεὶς δὲ ἔπειτα πρὸς τὸν πρίγκιπα Ῥαδζιβίλ ἠσπάσατο αὐτόν λέγων:

— Οὐδέποτε θέλω λησμονήσει ὅτι μοὶ ἐδώκατε ἀφορμὴν νὰ ἐρολογήσω τὸ ἀδίκημά μου καὶ νὰ ἱκανοποιήσω τὸν ἀνδρείον καὶ ἄξιον στρατηγὸν Πενχεργέβσκη.

Ἡ ἐκτέλεσις τοῦ μεγάλου σχεδίου, ὅπερ εἶχε συλλάβῃ ὁ Νικόλαος ἀπὸ τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεως αὐτοῦ, ὅπερ δὲ ἐγένετο ὁσημέραι σφαιρότερον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, παρεκίνει αὐτόν εἰς τὴν ἀδιάλειπτον ἐκείνην δραστηριότητα, ἧτις καθίστα τὸν Ἀυτοκράτορα τῆς Ῥωσσίας τὸν μᾶλλον ἐνησυχολημένον ἄνδρα τοῦ βασιλείου του. Ὅπως δὲ δύναται νὰ φέρῃ καθ' ὅλας αὐτοῦ τὰς λεπτομερείας τὸ μέγα φορτίον τῶν ὑποθέσεων τοῦ κράτους, ἠκολούθει ἀκριβέστατα ὅπερ εἶχε κανονίσει δι' ἑαυτὸν πρόγραμμα καὶ οὐδέποτε παρεξέκλινεν αὐτοῦ, ἐὰν μὴ ἠνάγκαζεν αὐτόν ἀπροσδόκητόν τι.

Ἦγεῖτο λοιπὸν τακτικώτατα εἰς τὰς ἐπτὰ ἐν πάσῃ τοῦ χρόνου ὥρα, ἐπεγέετο δὲ ψυχρὰν ὑδωρ διὰ μηχανήματος ἐστημένου ἐντὸς σκευοθήκης τοῦ δωματίου του. Μετὰ ταῦτα ἐβρίσταν ἐπὶ τῶν ὤμων του παλαιὸν τινα στρατιωτικὸν ἐπενδύτην καὶ προητοίμαζε τὴν ἐργασίαν τῆς ἡμέρας, ἔπειτα δὲ ἐλάμβανε κύαθον μαύρου καφέ. Ἀπὸ τῆς ὀγδόης μέχρι τῆς ἐνάτης κατὰ τε τὸν χειμῶνα καὶ κατὰ τὸ θέρος δι' οὐδὲν ποτε καιροῦ, πάντοτε δὲ ἐν στολῇ, περιεπάτει περί τῶν Ἀνακτόρων. Οὐδέποτε ἐξεδύετο τὴν στολὴν, μόνον δ' ἐνίοτε ἐν τῷ γραφείῳ του ἢ ἐν τῷ μέσῳ τῆς οἰκογενείας του ἀφήρει τὰς βαρεῖας ἐπωμίδας καὶ ἔλυε τὸν λαίμοδέτην. Εἰς τὰς ἐννέα ἐδέχετο τοὺς ὑπουργοὺς του, εἰς δὲ τὰς δέκα ἐπεσκέπτετο τὴν αὐτοκράτειραν καὶ τὰ τέκνα του, μετ' ὧν διήγαγεν ὀλίγα λεπτά. Πιστός εἰς τὸ ῥητὸν τῶν βασιλέων τῆς Γαλλίας: «ἡ ἀκρίβεια εἶναι ἡ εὐγένεια τῶν βασιλέων», οὐδέποτε ἐβράδυνεν οὐδ' ἐπὶ ἐν λεπτόν ὅταν εἶχε προσδιορίσει συνέντευξιν τινα, ἀλλ' ἐπισεικτέρος ὢν πρὸς τοὺς ἄλλους ἢ πρὸς ἑαυτόν, ἐχάρριζε πέντε λεπτά ἐν περιπτώσει βραδύτητας. Κατὰ τὰς δύο, ὅτε ὄλαι αἱ τρέχουσαι ὑποθέσεις εἶχον διεκπεραιωθῆ, ἐξήρχετο κατὰ μὲν τὸ θέρος ἐπὶ δροσίου, κατὰ δὲ τὸν χειμῶνα ἐπὶ ἐλκύθρου, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ δὲ πεζῆς, καὶ πρὸ πάντων ἄλλου, ἐπεσκέπτετο συνήθως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς βασιλείας του τὴν μεγάλην δούκισσαν Μαρίαν, τὴν ἀγαπητὴν αὐτοῦ θυγατέρα. Ἐβάδιζε δὲ σχεδὸν πάντοτε μόνος φέρων τὸ κράνος τῆς Ἀυτοκρατορικῆς φρουρᾶς καὶ τὸν μέγαν τεφρόχρον μανδύα τῶν ἀξιωματικῶν, ἐβόλεπε δὲ ἐμπρός, ἀλλ' ὄμως οὐδὲν τῶν περὶ

αὐτὸν γινομένων ἐπὶ τῶν πεζοδρομίων καὶ τῶν ὁδῶν διέφευγε τὴν προσοχὴν του. Πάντες οἱ διαβαίνοντες τὸν ἐχαιρέτων, ἀντεχαιρέτα δὲ πάντας, ἀλλ' ἐπρωτίμα νὰ διαβαίνωσι χωρὶς νὰ προσέχωσιν εἰς αὐτόν. Οὐδεὶς εἶχε τὸ δικαίωμα, ἐπὶ ποιῆ καθεύξεως, νὰ πλησιάσῃ τὸν Αὐτοκράτορα ἢ νὰ παρουσιάσῃ αὐτῷ ἀναφορὰν καθ' ὁδόν. Ἐνίοτε ἐλάμβανεν αὐτὸς τὴν πρωτοβουλίαν οὐχὶ ἄνευ κινδύνου διὰ τὸν οὕτω τιμηθέντα.

Συναντήσας ποτὲ ἐπὶ τῆς *Perspective* τὸν ὑποκριτὴν *Vernet* τοῦ ἐπὶ τῆς πλατείας *Μιχαὴλ* γαλλικοῦ θεάτρου, ἐπλησίασεν αὐτὸν καὶ ὠμίλησε μετ' αὐτοῦ ἐπὶ πέντε λεπτά, ἔπειτα δὲ ἐξηκολούθησε τὸν περίπατόν του. Τότε πλησιάσας ἀστυνομικὸς τις ὑπάλληλος, συνέλαβε τὸν *Vernet* καὶ τὸν ἀπήγαγεν εἰς τὰς φυλακὰς καθὼς ὁμιλήσαντα πρὸς τὸν Αὐτοκράτορα.

Τὴν αὐτὴν ἐσπέραν ἐδίδετο ἐν τῷ θεάτρῳ *Μιχαὴλ* εὐεργετικὴ παράστασις. Ἡ αὐτὴ ἐπρόκειτο νὰ παρευρεθῆ ὡς συνήθως, ὁ δὲ *Vernet* νὰ ὑποκριθῆ τὸ κυριώτερον πρόσωπον τῆς πρώτης κωμωδίας. Ἡ ὥρα τῆς παραστάσεως φθάνει, τὸ θέατρον εἶναι πλῆρες, ὁ δ' Αὐτοκράτωρ εὐρίσκειται πρὸ πέντε λεπτῶν ἐν τῷ θεωρείῳ του· παρατηρεῖ τὸ ὠρολόγιόν του, ἔπειτα δὲ τὴν αὐλαίαν, ἣ ὅποια δὲν αἰρεται. Δέκα λεπτά κινδύονται εἰσεῖναι, ἢ ἀνυπομονησία τοῦ κοινοῦ, λαμβάνουσα μέτρον τὴν τοῦ *Νικολάου*, ἐκφράζεται ἀνυποκριτικῶς. Τέλος, ὁ διευθυντὴς τοῦ θεάτρου παρουσιάζεται ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ ἀναγγέλλει ὅτι ἡ πρώτη κωμωδία δὲν δύναται νὰ παρασταθῆ διὰ τὸν λόγον ὅτι ὁ ὑποκριτὴς *Vernet* δὲν ἦλθεν εἰς τὸ θέατρον. Τί ἔγινεν ὁ *Vernet*; ἐρωτῶσι πάντες ὁ Αὐτοκράτωρ καλεῖ τὸν διευθυντὴν τῆς ἀστυνομίας καὶ τῷ λέγει τι κρυφίως. Οὗτος ἀπέρχεται πάραυτα καὶ ἐπιστρέφει μετὰ ἐν τέταρτον ἔχων μετ' αὐτοῦ τὸν ἐλευθερωθέντα δεσμώτην, ὅστις ὑπεκρίθη τὸ μέρος του μετὰ μεγίστης τέχνης. Τὸ κοινὸν δέ, ἀγνοοῦν τὸ συμβάν αὐτῷ δυσάρεστον, τὸν χειροκρότησεν ἐπανειλημμένως, προεξάρχοντος τοῦ *Νικολάου*.

Μετ' ὀλίγας ἡμέρας συναντήσαντος πάλιν τοῦ *Νικολάου* τὸν *Vernet* καὶ προτιθεμένου νὰ τὸν πλησιάσῃ, ὁ *Vernet* τὸν ἐμπόδισε λέγων: *Μεγαλειότατε, μὴ μὲ πλησιάζετε· θέλετε μὲ ἐνοχοποιήσει.*

Εἰς τινὰς ὅμως περιστάσεις, ἡ αὐτοκρατορικὴ φιλοφροσύνη δὲν εἶχε τὰ αὐτὰ δυσάρεστα ἀποτελέσματα. Ἀπόδειξις δὲ τούτου τὸ ἐξῆς γεγονός. Ῥητῶς ἦτον ἀπηγορευμένον τὸ καπνίζειν ἐν ταῖς ὁδοῖς τῆς *Πετροπόλεως*. Ὁ Αὐτοκράτωρ *Νικολάος* τοσοῦτον ἀπεστρέφετο τοὺς καπνίζοντας, ὥστε ὁ καπνὸς ἐνὸς σιγάρου ἐφαίνετο αὐτῷ ἔγκλημα καθοσιώσεως κατὰ τῆς δεσφίσεως.

Νέος τις *Γάλλος*, ἐλθὼν νεωστὶ ἀπὸ τῶν ὁχθῶν τῆς *Γαρόνης* εἰς τὰς τῆς *Νέβας*, περιπάτει ἡμέραν τινα ἐπὶ τῆς *Perspective* καπνίζων σιγάρων, τὸ ὅποιον εἶχε δι' αὐτὸν ὄλα τὰ θέληγνητρα τοῦ ἀπηγορευμένου καρπού. Ἡ *Perspective Nevski* ἦτο ἐρημος καὶ σιωπηρὰ, κατὰ τὴν πρωϊνὴν δ' ἐκείνην ὥραν ὁ ἡμέτερος περιηγητῆς οὐδένα εἶχε φόβον νὰ φωραθῆ παραβαίνων τὰ διατεταγμένα, ὅτε αἰφνης ἐπλησίασεν αὐτὸν ἀξιωματικὸς τις λέγων:

— Φαίνεται, κύριε, ὅτι ἀγνοεῖτε τὰς διατάξεις τῆς ἀστυνομίας διὰ τοὺς καπνίζοντας;

— Σεβόμενος τὴν ἀλήθειαν δὲν δύναμαι νὰ σὰς ἀπαντήσω καταφατικῶς, ἀπεκρίθη ὁ γάλλος ἐκφυσῶν σύννεφον καπνοῦ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ καλήσαντος.

— Διατί λοιπὸν καπνίζετε; εἶπεν ὁ ἀξιωματικὸς.

— Χάριν διασκεδάσεως, διὰ νὰ περάσω τὸν καιρὸν, ὁ ὅποιος εἰς τὸν κατηραμένον τόπον σας, καὶ μὴ σὰς κακοφανεῖ, μὲ φαίνεται ἀργεῖ πολὺ νὰ περάσῃ.

— Δύναμαι νὰ σὰς ἐρωτήσω ἄνευ ἀδιακρισίας διατί μένετε ἐδῶ;

— Χάριν τῶν ὑποθέσεών μου.

— Εἰσθε βεβαίως ἔμπορος.

— Ἐμπορος οἶνον μάλιστα. Ἄλλα δὲν πηγαινῶν καλὰ αἰ ὑποθέσεις μου· οἱ μεριστίνες σας ἔχουν τὴν κακὴν συνήθειαν νὰ πίνουν μόνον σαμπάνιαν, ἐγὼ ἔχω μόνον βορδῶ νὰ τοὺς προσφέρω, ὥστε δὲν κάμνω τίποτε.

Συνομιλοῦντες οὕτως ὁ περιοδεύων ἔμπορος καὶ ὁ ἀξιωματικὸς ἐπροχώρουν ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου τῆς *Perspective* πρὸς τὸ *Χειμερινὸν Ἀνάκτορον*.

— Μοὶ φαίνεσθε καλὸς ἄνθρωπος, ἀξιωματικέ μου, εἶπεν ὁ ζένος. Μὲ συγχωρεῖτε νὰ σὰς προσφέρω ἓν σιγάρων διὰ νὰ γνωρισθῶμεν καλλίτερα; Σὰς εἰδοποιῶ ὅτι εἶναι ἐξαιρετὰ!

— Μυριάκις σὰς εὐχαρισῶ, δὲν καπνίζω ποτέ.

— Δὲν μὲ λέγετε, φίλε μου, μήπως εἰσθε στρατιώτης τῆς *Παναγίας*; λαμπρὸν σύνταγμα, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἂν ὄλοι οἱ σύντροφοί σας σὰς ὁμοιάζουν.

— Ὡς ἀξιωματικὸς δὲν δύναμαι νὰ παραβῶ τὰς διαταγὰς τῆς Αὐτοῦ *Μεγαλειότητος*. Ὁ Αὐτοκράτωρ *Νικολάος* εἶναι αὐστηρὸς ὡς πρὸς τὴν πειθαρχίαν.

— Ἡ Αὐτοῦ *Μεγαλειότης*! ἀνέκραξε γελῶν ὁ ταξειδιώτης. Τὴν ἔνοιαν μας ἔχει ὁ Αὐτοκράτωρ! Αὐτὸς τώρα κοιμᾶται ἀκόμη. Δεχθῆτε τὸ σιγάρων, ἀνάψατέ το καὶ καπνίσατε. Ὁ Αὐτοκράτωρ *Νικολάος* δὲν θὰ τὸ μάθῃ· ἄλλως τε, ἀναλαμβάνω ἐγὼ ὅλην τὴν εὐθύνην.

— Ὁ ἀξιωματικὸς ἐνέμεινεν ἀποποιούμενος.

— Ἀλήθεια! φίλε μου, ὑπέλαβεν ὁ *Γάλλος*, γνωρίζετε τὸν *Νικολάον*;

— Τίς δὲν τὸν γνωρίζει!

— Τὸν βλέπετε συχνά;

— Καθ' ἐκάστην, δι' ὑπηρεσίαν.

— Καθ' ἐκάστην;

— Ναι, ἡ ὑπηρεσία μου εἶναι τοιαύτη, ὥστε πλησιάζω πολὺ τὸν Αὐτοκράτορα.

— Καὶ τὸν ὁμιλεῖτε καθ' ἐκάστην;

— Καθὼς σὰς ὁμιλῶ τώρα.

— Μὴν ἀστεϊεύομεθα! λοχαγέ μου, ἀλήθειαν μὲ λέγετε;

— Ἀξιωματικὸς σεβόμενος ἑαυτὸν οὐδέποτε ψεύδεται.

— Ἀφοῦ λοιπὸν γνωρίζετε τὸν *Νικολάον* εἰπέτε με εἰλικρινῶς ἂν ἦναι ἀγαθός.

Ὁ ἀξιωματικὸς, ὃν διεσκέδαζεν ἡ γαλλικὴ ὄλως εὐθυμία τοῦ ζένου, ἀπήντησεν:

— Ὁ Αὐτοκράτωρ εἶναι τόσον αὐστηρὸς πρὸς ἐμέ, ὥστε δὲν δύναμαι νὰ σὰς ἀπαντήσω εἰς τοῦτο.

— Ἐννοῶ, τὸν ἀγαπᾶτε ὀλίγον, ὀλίγιστα, διόλου, ὡς λέγει τὸ τραγούδι. Τόσῳ τὸ χειρότερον! ἠθέλα νὰ σὰς παρακαλέσω νὰ μὲ κάμετε μίαν χάριν.

— Ποίαν;

— Νὰ παρουσιάσητε εἰς αὐτὸν τὸν κατάλογον τῶν τρεχουσῶν τιμῶν μου. Οἱ οἶνοί μου εἶναι ἐξαιρετοί, αἱ τιμαὶ μετριώταται· δύο ἄριστοι συστάσεις, αἱ ὅποια ἀναπληροῦσιν ἐπωφελῶς τὰς ἐλλειπούσας.

— Δύναμαι νὰ σὰς χρησιμεύσω καλλίτερα.

— Ἀλήθεια! συνταγματάρχα μου

— Δύναμαι νὰ σὰς παρουσιάσω εἰς τὸν ἀρχιτρίκλινον τῆς Αὐτοῦ *Μεγαλειότητος*.

— Πότε;

— Αὔριον τὸ πρωί, ἂν θέλετε.

— Κατὰ ποίαν ὥραν;

— Εἰς τὰς δύο ἀκριβῶς.

— Ποῦ;

— Εἰς τὸ *Χειμερινὸν Ἀνάκτορον*· θὰ σὰς περιμείνω πλησίον τῆς μεγάλης θύρας· νὰ ἦσθε ἀκριβῆς.

— Τὸ εἶπαμεν! στρατηγέ μου, θὰ φέρω δείγματα καὶ ἂν ἐπιτύχω τὴν παραγγελίαν, καθὼς ἐλπίζω, θὰ φάγωμεν ἐν καλὸν γεῦμα εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, πίνοντες εἰς ὑγίαν τοῦ Αὐτοκράτορος.

Ἐν τούτοις ἔφθασαν εἰς τὴν πλατείαν τοῦ *Χειμερινοῦ Ἀνακτόρου*.

— Κάμετέ με τὴν χάριν νὰ ρίψετε τὸ σιγάρων σας, εἶπεν ὁ ἀξιωματικὸς πρὸς τὸν γάλλον, καθότι ἡ φρουρὰ δυνατόν νὰ μὲ ἴδῃ καὶ νὰ μὲ θεωρήσῃ ὡς συνένοχον εἰς τὴν παράβασίν σας.

— Εὐχαριστῶς, ἀπήντησεν ὁ καπνιστής. Καὶ ἔρριψε μακρὰν τὸ καίον ἐπὶ ἄκρον τοῦ σιγάρου του.

Ὁ ἀξιωματικὸς παρετήρησε τὸ ὠρολόγιόν του ἢ ὥρα ἦτο ὀκτώ.

— Συγχωρήσατέ μοι, εἶπεν, ἀναγκάζομαι νὰ σὰς ἀφήσω, ἡ ὑπηρεσία μου μὲ καλεῖ. Θὰ σὰς

ἴδω αὔριον, ἂν δὲν λησμονήσητε τὴν συνέντευξίν μας.

— Περὶ τούτου μὴ ἀμφιβάλλετε. Χαίρετε, στρατηγέ μου.

Ὁ ἀξιωματικὸς εἰσηλθεν εἰς τὴν αὐλὴν τῶν Ἀνακτόρων, ὁ δὲ ταξειδιώτης ἐπανῆλθεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖόν του, λέγων καθ' ἑαυτὸν·

— Ὅποια τιμὴ νὰ δυνθῶ νὰ γράψω ἐπὶ τοῦ βιβλίου τῶν παραγγελιῶν μου τὸ ὄνομα τῆς *A.M.* τοῦ Αὐτοκράτορος *Νικολάου*, Αὐτοκράτορος τῆς *Ρωσσίας*, Βασιλέως τῆς *Πολωνίας* κτλ. κτλ.

Τὴν ἐπαύριον περὶ ὥραν δεκάτην, εὔρε τὸν ἀξιωματικὸν περιπατοῦντα πρὸ τῶν *Χειμερινῶν Ἀνακτόρων*.

— Λοιπὸν! φίλε μου, τὸν ἠρώτησε, δίδων αὐτῷ φιλικῶς τὴν χεῖρα, τί πρέπει νὰ ἐλπίζω;

— Τὴν παραγγελίαν, τὴν ὅποιαν σὰς ὑπεσχέθη γῆς, ἀπήντησεν ὁ ἀξιωματικὸς. Ἐλθετε! Ὁ Αὐτοκράτωρ προειδοποιήθη περὶ τῆς ἐλευσεώς σας, θέλει νὰ σὰς δεχθῆ ὁ ἴδιος.

Μετ' οὗ πολὺ ὁ *Γάλλος* εὐρέθη ἐντὸς δωματίου ἀπλούστατα συνσκευασμένου, κατ' οὐδὲν δὲ ἐμφαίνοντος τὴν λαμπρότητα αὐτοκρατορικῆς κατοικίας.

— Τὸ δωματίον τοῦτο, ἀνέκραξεν, εἶναι λοιπὸν ἡ κατοικία ἐκείνου, ὅστις κρατεῖ εἰς τὰς χεῖράς του τὰς τύχας ἐξήκοντα ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων! Μὰ τὴν ἀλήθειαν, φίλε μου, πρέπει νὰ ὁμολογήσητε ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ σας δὲν εἶναι δύσκολος.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἐμειδίασε καὶ τὸν ἠρώτησεν ἂν ἔφερε τὸ βιβλίον του.

— Τὸ ἔφερα, ἀπεκρίθη ὁ ἔμπορος.

Ὁ ἀξιωματικὸς λαβὼν αὐτὸ τὸ ἐφυλλολόγησεν, ἔπειτα δὲ ἔγραψεν ἐπὶ λευκῆς σελίδος σπουδαίαν παραγγελίαν καὶ ὑπέγραψε: *Νικολάος*.

— Τί βλέπω, Θεέ μου! ἀνέκραξεν ὁ *Γάλλος* προσκυνῶν τὸν ἀξιωματικὸν, σεις... Ἡ ἄμετέρα *Μεγαλειότης* εἰσθε...

— Ὁ Αὐτοκράτωρ, καὶ εὐτυχῆς λογιζομαι, διότι δύναμαι νὰ σὰς κάμω τὴν χάριν τὴν ὅποιαν ἐζήτησατε γῆς παρὰ τοῦ λοχαγοῦ *Νικολάου*.

— Ἡ ὑπογραφή αὐτῆ, προσέθηκεν ὁ ζένος φιλῶν αὐτήν, θέλει γίνεαι αἰτία τῆς τύχης μου.

— Ἀλλὰ καὶ ἐγὼ, ἀπήντησεν ὁ Αὐτοκράτωρ, θὰ σὰς ζητήσω χάριν τινα.

— Εἰπέτε, *Μεγαλειότατε*.

— Νὰ μὴ καπνίζητε πλέον εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς *Πετροπόλεως*.

Τοιοῦτος ἦτο ὁ αὐτοκράτωρ *Νικολάος*, θαυμάσιον μίγμα στοργῆς καὶ αὐστηρότητος, γλυκύς ἐνίοτε ὡς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, ἄλλοτε δὲ ἀνεξίτητος ὡς ἡ τῶν ἀρχαίων εἰμαρμένη, πατήρ ἅμα δὲ καὶ κριτὴς ἀδυσώπητος, καρδία παρθένου ἐν σώματι λέοντος, λαμπρὰ ἐνὶ λόγῳ ἀντίθε-

στις προτερημάτων διαφόρων. Κύριος μὲν τοῦ μεγίστου ἐν τῷ κόσμῳ Κράτους, δούλος δὲ τῶν ἐαυτοῦ καθιόντων, ἐνώπιον αὐτοῦ πάντες ἔτρεμον, ἔτρεμε δὲ καὶ αὐτὸς ἐνώπιον τοῦ ἐλαχίστου κακοῦ διαλογισμοῦ· καρδία μὲν χρυσοῦ, βραχίων δὲ σιδηροῦς.

Εἰς τὰς τέσσαρας ἐδείπνει μετὰ τῆς οἰκογενείας του, σπανίως δὲ ἐκλεκτοὶ τινες προσεκαλοῦντο εἰς τὴν λιτωτάτην αὐτοῦ τράπεζαν. Ἐτρωγε ταχύτατα ὡς ὅλοι οἱ Ῥώσοι, ἐπρότιμα δὲ τροφήν ἀπλὴν καὶ θρεπτικὴν τῆς τεχνιέντως κεκαρυκευμένης. Ἐπινε δὲ ὕδωρ καὶ ἐνίοτε μικρὸν ποτήριον οἴνου, ἀλλ' οὐδέποτε ἄλλα πνευματώδη ποτά. Αὐστηρότατα ἐτήρει τὰς ὑπὸ τῆς Ῥωσικῆς θρησκείας ὀρισμέναις τέσσαρας τεσσαρακοστὰς καὶ τὰς ἄλλας νηστησίμους ἡμέρας, ὧν δὲ ἀρχηγὸς τῆς Ἐκκλησίας ὑπῆρξε πάντοτε καὶ κατὰ πάντα παράδειγμα εὐσεβείας. Ἡ δαπάνη τῆς τραπέζης του καὶ ἡ τῆς οἰκίας του εἶχεν ὑπολογισθῆ μετὰ μεγίστης τάξεως καὶ οικονομίας, οἷα ἤθελε περιποιήσῃ τιμὴν εἰς τὴν αἰσθην οἰκοδόποιαν, τὸ δὲ βιβλίον τῶν ἐξόδων του ὁμοιάζε πρὸς τὸ βιβλίον ἐμπορίου μὴ ἐμπορευομένου πλέον. Πολὺν χρόνον πρὸ τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεως αὐτοῦ, εἶχε συνειθίσει εἰς τὴν τοιαύτην ἀσφραγή οικονομίαν, ἥτις καθίστα μὲν δυσχερῆ τὴν σπατάλην, ἣν ὑφίστανται συνήθως οἱ μεγάλοι οἰκοί, ἀλλ' ὅμως δὲν ἐμπόδιζεν αὐτὸν νὰ ὑπακούῃ, δοθείσης περιστάσεως, εἰς τὰς γενναίας τῆς ψυχῆς του ὁρμᾶς. Ἦκεῖτο εἰς ὀλίγα ὅπως δύναται νὰ δίδῃ πολλὰ εἰς τοὺς ἄλλους.

Μέγας δούξ ὧν εἶχε προσδιορίσει πενήτηντα βούβλια κατὰ μῆνα διὰ τὰς δαπάνας τῆς τραπέζης του, ὥστε ὀλίγα ἦσαν τὰ κέρδη τῶν ἀρχιτροικλίνων του, οἷτινες προσεπάθησαν, ὅτε ἐγένινεν Αὐτοκράτωρ, ν' ἀπολαύσωσι συμπληρωματικῆς τινος πίστωσιν.

Εἰς ἐξ αὐτῶν, Γάλλος τὴν πατρίδα, ὅστις εἶχε πλουτήσῃ παρ' αὐτῷ, τὸν ἠρώτησέ ποτε μετὰ τοῦ θάρρους ἐκείνου τοῦ χαρακτηριζόντος τοὺς ὑπερέτας τῶν ἡγεμονικῶν αἰκῶν, πόσα βούβλια ἤδύνατο νὰ διαθέσῃ κατὰ μῆνα διὰ τὴν τράπεζαν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος.

— Πεντήντα βούβλια μὲ ἀκοῦσιν, ὡς κατὰ τὸ παρελθόν, ἀπεκρίθη ὁ Αὐτοκράτωρ.

— Ἄλλ' ὅ προκάτοχός σας, Μεγαλειότης, ἐδαπάνη χίλια βούβλια διὰ τὴν τράπεζαν αὐτοῦ.

— Φαίνεται ὅτι ἐπεῖνα περισσότερον ἐμοῦ.

— Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης θὰ μὲ ἐπιτρέψῃ νὰ παρατηρήσω ὅτι πενήτηντα βούβλια εἶναι ἀνεπαρκῆ πρὸς διατροφήν τοῦ Αὐτοκράτορος.

— Νομίζεις ἄρα γε ὅτι ὁ στόμαχος τῆς Μεγαλειότητός μου ἔλαβε δεκαπλασίαν ἀνάπτυξιν ἀφ' ἧς ἐγκατέλιπον τὰ ἀνάκτορα τοῦ Ἀντισκόφ; Μοὶ φαίνεται ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ δὲν τρώγει περισσότερον ἢ ὅτι ἔτρωγον ὁ Μέγας Δούξ.

— Ἄλλὰ, Μεγαλειότης, τὰ τέκνα σας μεγαλόνουν καί. . .

— Ἡ ὄρεξις των ἐπίσης, πιθανώτατον· τότε λοιπὸν πρόσθετε πενήτηντα βούβλια εἰς τὸν προῦπολογισμόν σου, ἀλλ' οὐδὲ ἐν καπίκιον περισσότερον.

Ἡ Νικόλαος ἐκανόνιζε μετὰ τῆς αὐτῆς οικονομίας πάσας τὰς ἀτομικὰς αὐτοῦ δαπάνας. Δὲν ἀπεχωρίζετο τὰς στολάς του εἰμὴ ὅτε αἱ στολαὶ του ἠπειλοῦν ν' ἀποχωρισθῶσιν ἀπ' αὐτοῦ· διὰ τῆς σπατάλης, ἔλεγε, κλέπομεν τοὺς πτωχοὺς, ἢ δ' ὑπερβολικὴ πολυτέλεια εἶναι ὁ κόσμος τῶν ἀνοήτων. Ὁ αὐτὸς τῆς ἐχρησίμευσεν αὐτῷ ἐπὶ τριάκοντα ἔτη, ἀπέθανε δ' οὕτως εἰπεῖν φέρων τὰς ἐμβάδας ἃς εἶχε κεντήσῃ ἢ σύζυγός του κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ γάμου του.

— Μεγαλειότης, τῷ εἶπεν ἡμέραν τινα ὁ θαλαμηπόλος του, ὁ ἐπενδύτης σας εἶναι ἐσχισμένος.

— Εἰπέ νὰ τὸν διορθώσουν.

— Ἄλλ' εἶναι τόσον παλαιὸς καὶ τόσον τετριμμένος, ὥστε ζητεῖ ἀναπληρωτὴν.

— Ἄς διορθωθῇ πρῶτον καὶ ἔπειτα βλέπομεν. . . δὲν ἔχω γρήματα.

Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ Νικόλαος δὲν ἔφερε ποτὲ οὐδὲ ἐν καπίκιον, οὐδὲ μετεχειρίζετο βαλάντιον, ἢ δὲ συνήθεια αὐτῆ ἔφερε πολλάκις αὐτὸν εἰς ἀναγκασίαν. Ἡμέραν τινα, μετὰξὺ ἄλλων, καθ' ἣν εἶχε μισθώσει δρόσκιον εἰς τὸ ἄκρον τῆς πόλεως, ὅπως ἐπανέλθῃ εἰς τὸ Χειμερινὸν Ἀνάκτορον, ὁ Αὐτοκράτωρ ἀδυνατῶν νὰ πληρώσῃ τὸν ἀμαξηλάτην, ὅστις δὲν τὸν εἶχεν ἀναγνωρίσει, εἶπεν αὐτῷ :

— Περιμένε μίαν στιγμὴν, θὰ σὲ στείλω τὸ ἀγώγιόν σου.

— Καταλαμβάνω, ἀπάντησεν ὁ ἀμαξηλάτης, θὰ κάμετε καθὼς ὅλοι σας οἱ σύντροφοι. . . δὲν θὰ ἐπιστρέψετε καὶ ἐγὼ θὰ μείνω ἀπλήρωτος· νὰ μὲ δώσετε ἐνέχυρον. Ταῦτα δὲ λέγων ἀρήρσεν ἀπὸ τῶν ὤμων τοῦ Αὐτοκράτορος τὸν μανδύαν αὐτοῦ. Τώρα, προσέθηκε, περιμένω ὅσον θέλετε.

Μετ' οὗ πολὺ ὑπέρτης τις ἔφερεν αὐτῷ πέντε βούβλια. Ἄλλ' ὁ ἀμαξηλάτης, ὅστις εἶχε τὸ φρόνημα γενναιότερον τοῦ ἐπαγγέλματος, ἀπεποιήθη τὴν τοιαύτην γενναιοδωρίαν.

— Εἴκοσι μόνον καπίκια ἔχω νὰ λάβω.

— Πάρε τὰ πέντε βούβλια, ἀπάντησεν ὁ ὑπέρτης, σοὶ τὰ στέλλει ὁ Αὐτοκράτωρ.

— Καὶ ἐπειδὴ μὲ τὰ στέλλει ὁ Αὐτοκράτωρ πρέπει ἐγὼ νὰ τὸν κλέψω ;

Τότε δὲ ἐγένε μετὰξὺ τῶν δύο τούτων ἀνθρώπων εὐγενὲς ἔρις, ἐν ἣ ἐνίκησεν ὁ ἀμαξηλάτης, δεχθεὶς μόνον τὴν πληρωμὴν, ἣν ἐδικαιοῦτο νὰ λάβῃ κατὰ τὴν διατίμησιν.

Ἡ Νικόλαος, καταγοητευθεὶς ἐκ τῆς ἀφιλοκερδείας αὐτοῦ, τῆς τόσον σπανίας εἰς τὴν τά-

ξιν ταύτην τῶν ἀνθρώπων, διέταξε νὰ εὐρωσι τὸν ἀμαξηλάτην καὶ νὰ λάβωσι περὶ αὐτοῦ πληροφορίας. Καλέσας δὲ αὐτὸν ἐνώπιόν του τῷ εἶπεν :

— Μὲ γνωρίζεις ;

— Ναί· σὲ ἔφερα προχθὲς μὲ τὴν ἀμαξίαν μου.

— Ἡξυρῆσαι ποῖος εἶμαι ;

— Τὸ ἔμαθα πολὺ ἄργά. . . ἂν τῷ ἐγνωρίζα προτοῦ, δὲν θὰ ἔπερνα τὸν μανδύαν σου διὰ τὰ πέντε καπίκια.

— Ἡξυρῶ καὶ ἐγὼ ποῖος εἶσαι σύ· εἶσαι τίμιος ἀνθρώπος καὶ θέλω νὰ σὲ ἀνταμείψω. . . Τί ἐπιθυμεῖς ;

— Νὰ σὲ ἔγῃ καλὰ ὁ Θεὸς καὶ νὰ ζήσης πολλὰ χρόνια.

— Αὐτὰ τὰ εὐχεσάι ὑπὲρ ἐμοῦ, ἀλλὰ τώρα πρόκειται περὶ σοῦ. . . Τί θέλεις ;

— Ἄφοῦ μ' ἐρωτᾶς, πατέρα, θὰ σὲ εἰπῶ φανερά ὅτι ἂν εἶχα ἐν ἄλογον καὶ ἐν δρόσκι θὰ ἤμουν ὁ πλέον εὐτυχισμένος ἀπὸ ὅλα σου τὰ παιδιά.

— Θὰ σὲ δώσω δύο ἄλογα καὶ δύο δρόσκια, τὸ ἐν διὰ τὰς καθημερινὰς, τὸ ἄλλο διὰ τὰς κυριακάς. Ἐκτὸς τούτου θὰ σοὶ χαρίσω τὴν ἐλευθερίαν δι' ὅλην σου τὴν ζωὴν· θ' ἀποζημιώσω τὸν κύριόν σου, τὸν γνωρίζω.

Μετὰ τὸ γεῦμα του, οὗ ἡ διάρκεια οὐδέποτε ὑπερέβαινε τὴν ἡμισίαν ὥραν, ἔπαιζε μετὰ τῶν τέκνων του, εἶτα δὲ μετέβαινεν εἰς τὸ γραφεῖόν καὶ ἠσχολεῖτο περὶ τὰ τοῦ Κράτους. Μόνος διασκεδάσεις ἐπέτρεπον ἐαυτῷ κατὰ μὲν τὸν χειμῶνα τὸ θέατρον καὶ τοὺς χοροὺς τῶν μετρησιασμένων, οὓς τοσοῦτον ἠγάπα, ὥστε οὐδένας αὐτῶν ὑστέρειζε, κατὰ δὲ τὸ θέρος τὸν περιπάτον μετὰ τῆς οἰκογενείας του ἢ τὴν ζωγραφικὴν, ἀγαπητὴν αὐτοῦ ἀσχολίαν. Σπανίως ἐλάμβανε μέρος εἰς τὰ συνήθως ἐν ταῖς ἀ' θοοῖς λεγόμενα, ἀλλ' ὅμως ἦτο εὐθυμὸς καὶ ἀστεῖος μετὰξὺ τῶν οἰκείων. Ἐνίοτε μάλιστα, ὅταν εἶχε διαθέσει, ἐλάμβανε τὴν πρωτοβουλίαν εἰς τὰ τῆς εὐφύας παίγνια, ἠγάπα δὲ αὐτὰ ὅσον ἀπεστρέφετο τὰ τυχερά.

Κατεκλίνετο συνήθως κατὰ τὰς ἑνδεκα, ἀλλὰ δὲν ἐκοιμάτο ἐνδὼ ὑπῆρχον ἐπὶ τῆς τραπέζης του ἔγγραφα, τὰ ὅποια δὲν εἶχεν ἀναγνώσει. Πολλάκις μάλιστα διὰ τοῦ μεγίστου ψύχους, ἠγείρετο τὴν νύκτα, ὅπως ἐπιθεωρήσῃ τὰς φρουράς ἢ κατὰ σῆμα τι δημόσιον. Ὁ φόβος τῶν τοιούτων ἐπιθεωρήσεων παρεκίνει οὕτω τὰς διοικητικὰς ἀρχὰς εἰς ἐπιτήρησιν δραστηρίαν καὶ ἀδιάλειπτον. Τὸ πρῶτον βλέμμα τοῦ Νικόλαου κατὰ τὰς νυκτερινὰς ταύτας ἐπισκέψεις ἐστρέφετο πρὸς τὸ θερμόμετρον, ἀλλοίμονον δὲ ἐὰν δὲν ἐδείκνυε τοὺς δέκα καὶ τέσσαρας βαθμοὺς τοὺς ὑπὸ τοῦ κανονισμοῦ προσδιοριζομένους ! Εἰς τὰ μέγιστα ὡς καὶ εἰς τὰ ἐλάχιστα πράγματα ἐπεδείκνυε τὸν αὐτὸν παρατηρητικὸν νοῦν, τοῦθ'

ὅπερ εἶναι ἐνίοτε σημεῖον ἀδυναμίας, ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο ἦτο παρ' αὐτῷ ἢ ἡ εὐσυνείδητος τοῦ καθήκοντος εκπλήρωσις.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τοῦ βίου του, τὸ κάλλος τοῦ Νικόλαου ἦτο εἰς ὅλην αὐτοῦ τὴν ἀκμὴν, ἐθεωρεῖτο δὲ εὐλόγως ὡς ὁ εὐειδέστερος ἀνὴρ τοῦ βασιλείου του. Τὸ ἀνάστημα αὐτοῦ ὑπερέβαινε τοὺς ἐξ πόδας, εἶχε δὲ τὸ μέτωπον εὐρὺ καίτοι ὀλίγον πρὸς τὰ ἀνω πεπισμένον, τὸ δὲ βλέμμα πλήρες μαγνητικῷ βευστοῦ καὶ τὰς ὀφθαλμοὺς καμπίλας καὶ πυκνάς. Ἰπερήφανος μύσταξ ἔστρεφε τὰ χεῖλη αὐτοῦ, ἢ δὲ βροντώδης καὶ ἀβρενωπὴ αὐτοῦ φωνὴ ἀνταπεκρίνετο πρὸς τοὺς ἀκτινοβόλους ὀφθαλμοὺς του. Τὸ σχῆμα τοῦ προσώπου του ἦτο ἰσχυρὸν ἄμα δὲ καὶ ἐναρμόνιον, τὸ στόμα ὠραῖον, αἱ δὲ παρειαὶ εὐκίνητοι ὡς οἱ κινούντες αὐτὰς διαλογισμοί. Εἶχε δὲ βράδισμα μεγαλοπρεπὲς οἷον οὐδεὶς ἄλλος, εἴτε μετέχων θρησκευτικῆς τινος τελετῆς εἴτε ἐπιθεωρῶν τὰ στρατεύματα αὐτοῦ. Οὐδόλως ὅμως ἐματαιοφρόνει ἐπὶ τῇ ἐκτάκτῳ ταύτῃ καλλονῇ, ἀλλ' ἐφαίνετο μάλιστα ἀγνοῶν αὐτὴν, μετὰ περιφρονήσεως δὲ ἤκουε τοὺς ὑπαινετικούς τῆς κολακείας. Ἐν τινι χορῷ μετρησιασμένων γινομένῳ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν εὐγενῶν, ἀπῆντησέ ποτε ἀποτόμως πρὸς προσωπιδοφόρον κυρίαν εἰπούσαν αὐτῷ :

— Ἡξυρῆσαι, Μεγαλειότης, ὅτι εἶσθε ὁ εὐειδέστερος ἀνὴρ πασῶν τῶν Ῥωσίων ;

— Τὸ ἀγνοῶ, κυρία· σεῖς ὅμως ὀφείλετε νὰ γνωρίζετε ὅτι τοῦτο ἀφορᾷ μόνον τὴν Αὐτοκράτειραν.

[A. Balleydier.]

ELIZA S. SORTER.

ΠΙΝΑΚΙΑΣ ΣΠΟΥΔΑΣΤΟΥ

Ἐν Μονάχῳ, 31 Μαρτίου 1879.

Τῷ κυρίῳ Διευθυντῇ τῆς «Ἐστίας.»

Ἐπιθυμοῦμαι, ὡς μοι γράφετε, νὰ ποστέλλω ὑμῖν τακτικῶς διὰ τὴν Ἐστίαν σύντομον ἐβδομαδιαίαν ἐπιθεωρήσιν τῆς φιλολογικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς κινήσεως ἐν Γερμανίᾳ καὶ τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ. Πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἐντολῆς ταύτης θεωρῶ ἐμαυτὸν ἥμισυ προπαρασκευασμένον, ἀποπαθόντες δὲ πρὸς ἐμὲ, βεβαίως δὲν ἐξελέξατε ἐκ τῶν ὑμετέρων συνεργατῶν τὸν ἀρμοδιώτερον. Τὰ ὄρια τοιαύτης ἐργασίας εἰσὶν εὐρύτατα, καὶ περιλαμβάνει αὐτῇ θέματα παντελῶς ἀλλότρια τῶν συνήθων μοι μελετῶν. Ἀναλογιζόμενος ὅμως μεθ' ὀπίσεως εὐμενείας ἐφιλοξενήσατε ἐν ταῖς στήλαις τῆς ἀξιολόγου ὑμῶν Ἐστίας ἔτερα δοκίμιά μου, οὐδαμῶς δισταζῶ, περιορίζων εἰς στενώτερον λίαν κύκλον τὸ διάγραμμα τῶν αἰτουμένων ἐπιστολιμαίων ἀνακοινώσεων, νὰ σας ἀποστέλλω σημειώσεις περὶ ἐπιστημονικῶν καὶ φιλολογικῶν περιέργων ἐξ ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν συγγραμμάτων, σταχυολογουμένας, καὶ περὶ τῶν ἐντυπώσεων, ἃς ἐν ἐμοὶ διεγείρει

ἢ παρατήρησις τοῦ βίου λαοῦ, κατὰ τε τὰ ἦθη καὶ τὸν χαρακτῆρα τοσοῦτω διαφέροντος τοῦ ἡμετέρου. Οὕτω δὲ, ἀντὶ πιστῆς καὶ ἀκριβοῦς ἀπεικονίσεως τῆς συγχρόνου ἐπιστημονικῆς καὶ φιλολογικῆς προόδου, παρακαλῶ ὑμᾶς νάρκεσθῆτε εἰς τὰ ποστειλλόμενα ἀσύρραφα φύλλα πινακίδων σπουδαίου.

Α'

Ζυθοποτικὴ πανήγυρις ἐν Μονάχῳ. — Ἀκαδημαϊκὴ τελετὴ.
Ἐκ Διὸς ἀρχεσθαι! Γράφων ὑμῖν ἐκ Μονάχου, ἐν μηνὶ Μαρτίῳ, οὐδόλως δύναμαι νὰ παρέλθω ἐν σιγῇ τὸ θέμα πασῶν τῶν ὀμιλιῶν καὶ συζητήσεων, τὸ γεγονός ὑπερ ἐπὶ ἡμέρας πολλὰς συγκινεῖ καὶ συνταράσσει τὰ πνεύματα πάντων ἐνταῦθα, καὶ οὐ ἔνεκα κινήσεις ἀσυνήθους καὶ ζωηρότης κατέλαβε τοὺς κατοίκους τῆς φιλοπόλου ταύτης πόλεως. Εἶναι ὁ μὴν, καθ' ὃν τελεῖται ἡ μεγάλη ζυθοποτικὴ πανήγυρις, καθ' ὃν οἱ κάτοικοι πάντες τοῦ Μονάχου πλέον ἢ ἀπαξ διανύουσι μακρὰν ὁδὸν διὰ νὰ μεταβῶσιν εἰς τὸ προσκύνημα τοῦ Σωτῆρος, καὶ δροσισθῶσιν ἀπὸ τῶν ἀφθονῶν νάματα τοῦ ἐξαισίου ζύθου του.

Ὁ ζύθος τοῦ Σωτῆρος εἶναι ἀδιαφιλονικήτως ὁ ἀριστος τοῦ Μονάχου, τοῦ Μονάχου, ὅπερ ἐν τῇ κατ' ἐξοχὴν χώρᾳ τοῦ ζύθου, τῇ Γερμανίᾳ, κατέχει ἐν τῇ ζυθοποιίᾳ τὰ πρωτεῖα. Ἐπὶ ἔτος ὀλόκληρον ἐν ταῖς εὐρυτάτοις τοῦ Σωτῆρος καταστήμασι κινουμένη ἀενάως πολυπληθεῖς μηχαναὶ πρὸς ἔψιν ποταμῶν ζύθου, οὗς, ὡς οἱ διψῶντες στρατοὶ τοῦ Ξέρξου, οἱ ἀποξηράναντες τοὺς ποταμούς τῆς Θράκης, ἐντὸς δεκαπέντε μόνον ἡμερῶν θὰ βροφήσωσι μέχρι τελευταίας σταγόνας οἱ κάτοικοι τοῦ Μονάχου.

Μὴ δυνάμενος νὰ παραλείψω τὸ σπουδαιότατον τῶν καθηκόντων παντὸς ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ διαμένοντος, μετέβην καὶ ἐγὼ εἰς τὸ προσκύνημα. Διὰ τοῦ τροχιοδρόμου ἔφθασα μέχρι τοῦ μέρους, ὅπου ὁ κυριώτατος κλάδος τοῦ ποταμοῦ Ἰσαρ χωρίζεται τὸ Μονάχον ἀπὸ τοῦ προαστείου Ἄου. Ἐκεῖ δὲν εἶχον ἀνάγκην τινὸς ἵνα μοὶ δείξῃ τὴν ἀγούσαν εἰς τὸ ἐπὶ τοῦ λόφου Νόκχερμπεργ μὲγα ζυθοποιεῖον· ἀλλ' ἐβάδισα ἐπὶ τὰ ἔχνη πυκνῆς σειρᾶς ἀνθρώπων πάσης τάξεως καὶ πάσης ἡλικίας, οἵτινες ἱλαροὶ ἔσπευδον νὰ δοκιμάσωσι τὴν ἐφστεινὴν ποιότητα τοῦ ὑπομέλανος ποτοῦ. Παρῆλθον ἐπιτροχάδην πρὸ τῆς κομφῆς γοθτικῆς ἐκκλησίας τοῦ προαστείου, μετὰ τὸ ὅζυ κωδωνοστάσιον καὶ τοὺς καλλιτεχνικώτατα ἐξωγραφημένους ὑλοπίνακας αὐτῆς καὶ μόλις ἐπὶ μικρὸν προσήλωσα τοὺς ὀφθαλμούς εἰς τὸ γραφικώτατον θέαμα, ὅπερ ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ ἐκείνου μέρους παρουσιάζει ἡ πόλις, ἐν ἣ πασῶν τῶν οἰκοδομῶν δεσπόζοντα διακρίνονται κατ' ἐξοχὴν τὰ δύο κωδωνοστάσια τῆς παλαιᾶς Μητροπόλεως, ἅτινα οὐχὶ ἀπεικόντως ἠδύνατό τις νὰ ἐκλάβῃ ὡς τὸ ἐμβλημα τῆς πόλεως, διότι

καταπληκτικὴν ἔχουσιν ὁμοιότητα μετὰ λαγῆνους ζύθου. Ἡ ὁδὸς διέρχεται παραπλεύρως ἀρχιεπισκοπῆς τῶν μοναχῶν τοῦ ἁγίου Παύλου, ἧτις, μικρὸν μεταβληθέντος τοῦ προορισμοῦ τῆς, χωρσιμεῖ νῦν ἀντὶ εἰρκτικῆς. Τὰ ὑψηλὰ καὶ φαιά τεῖχη τοῦ οἰκοδομήματος οὐδὲν ἐνέχουσι τὸ ἀξιοθέατον· πᾶς ὅμως διαβαίνων ἐκεῖθεν, στρέφει εὐλαβῆς βλέμμα εἰς τὴν ἀρχαίαν μονὴν, φόρον εὐγνωμοσύνης τελῶν εἰς τοὺς ἀγαθοὺς μοναχοὺς, οἵτινες πρῶτοι ἐπενόησαν τὸν ζύθον τοῦ Σωτῆρος.

Προτοῦ νὰ ἐντροπύσωμεν πίνοντες τὸ γερμανικὸν νέκταρ, ἀφιερῶσωμεν ὀλίγας γραμμὰς καὶ εἰς τοὺς ἐφευρέτας αὐτοῦ.

Οἱ γερμανοὶ οὐδεμίαν ἔχουσιν ἀξίωσιν ὅτι ἐφευρόντων τὸν ζύθον. Ἦτο οὗτος κοινὸς καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις λαοῖς, βαρβάρους τε καὶ πεπολιτισμένους, παρὰ τοῖς αἰγυπτίοις καθὼς καὶ παρὰ τοῖς γαλάταις, γνωστὸν δὲ εἶναι ἐπίγραμμα τι τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουλιανοῦ κατὰ τοῦ ἀπὸ τῆς κρητικῆς οἴνου. Ἀλλὰ τὴν δόξαν τῆς τελειοποιήσεως αὐτοῦ οὐδεὶς δύναται νὰ διαμφισβητήσῃ τοῖς γερμανοῖς. Οἱ γερμανοὶ καλόγηροι μάλιστα, πρὸ παντὸς ἄλλου διέλαμψαν ἐν τῇ βελτιώσει καὶ τῇ προόδῳ τῆς ζυθοποιίας. Ἐν Μονάχῳ ἔτι καὶ νῦν πολλὰ εἶδη ζύθου εἰσὶν ἐπώνυμα τῶν ἐφευρόντων μοναχῶν, καὶ πίνετε ζύθον Βενεδικτινῶν καὶ Αὐγουστίνων καὶ Φραγκισκανῶν. Οἱ μοναχοὶ τοῦ ἁγίου Παύλου ἔτυγον κατὰ τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα προνομίον ἀποκλειστικῆς ἐψίσεως δυνατοῦ ζύθου, ὃν διὰ τὴν ἐξαισίαν αὐτοῦ ποιότητα ἀπεκάλεσαν Σωτῆρα (Salvator). Τὸ προνόμιον διετηρήθη μέχρι ἐσχάτων, καίτοι τὸ ζυθοποιεῖον ἠγοράσθη κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς παρουσίας ἑκατονταετηρίδος ὑπὸ λαϊκοῦ. Οἱ μοναχοὶ ἦσαν βέβαιοι περὶ τῆς ἀξίας τοῦ ὑπ' αὐτῶν κατασκευαζομένου ζύθου, καὶ ἠδύνατο ἀνενδοιάστως νὰ ὑποστῶσι τὴν δοκιμὴν, τὴν ἐριζομένην διὰ διατάγματος, ὅπερ πατρικῶς μεριμνῶν ὑπερ τῶν ὑπικόνων του, ὅπως πίνωσιν ἄδολον τὸ ἐθνικὸν ποτὸν, ἐξέδωκε κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς 16^{ης} ἑκατονταετηρίδος ὁ δούξ Λουδοβίκος ὁ αὐστηρὸς. Τακτικῶς κατ' ἔτος τρεῖς ἐμπειρογνώμονες δημόσιοι ὑπάλληλοι, φοροῦντες περισκελίδας ἐξ ἐλαφίου δέρματος, προσήρχοντο σιωπηλοὶ εἰς τὸ ζυθοποιεῖον, διηθύνοντο εἰς ἐπὶ τούτῳ τράπεζαν, ἐφ' ἧς εὕρισκετο λάγνος τοῦ ὑπὸ βάσανον ζύθου καὶ κλεψύδρα, ἔχον τὸν ζύθον ἐπὶ τοῦ θρανίου, ἐκάθηντο ἐπὶ μίαν ὥραν ἐπ' αὐτοῦ, σιωπηλοὶ πάντοτε, καὶ κατόπιν ἠγεύοντο· ἂν τὸ θρανίον προσκολλᾶτο εἰς τὰς περισκελίδας αὐτῶν, ἀπεδεικνύετο ἡ καλὴ τοῦ ζύθου ποιότης. Καὶ νῦν ἀκόμη, προτοῦ νὰ νοιγῶσιν οἱ τὸν σωτῆρα περιέχοντες πίθοι καὶ νὰρχίσῃ ἡ δημοσία κατανάλωσις, ὑποβάλλεται αὐτός εἰς τὴν ἐκτίμησιν ἀνδρῶν εἰδικῶν μέτρον ὅμως τῆς ἀξίας τοῦ ζύθου δὲν εἶναι πλέον ἢ προσκόλλησις τῶν θρανίων εἰς τὰς περισκελίδας

τῶν ἑλληνοδικῶν, ἀλλ', ὡς τινες βεβαίωσι, τὰ νάπαλι, ἢ τῶν περισκελίδων προσκόλλησις εἰς τὰ θρανία· διότι ὅσω μακρότερον χρόνον παραμείνουσι καθήμενοι καὶ ἐξακολουθοῦσι πίνοντες, εἶναι δειγμα ὅτι τοσοῦτω καλλιτέρα καὶ ἡ ποιότης τοῦ σωτῆρος. Τέλος οἱ κριταὶ ἐπιφωνοῦσι, Bonus est Salvator! καὶ ἡ χαροποιὰ ἀγγελία περὶ τῆς προσεχούς ἐνάρξεως τῆς πανηγύρεως ἀστραπηδὸν διαδίδεται ἀνα πᾶσαν τὴν πόλιν. Πάντες ὀμιλοῦσι περὶ τούτου καὶ πολλαχῶς σχολιάζεται ἡ σπουδαία εἰδησις. Εἰς ὅλα τὰ ἄλλα μέρη τοῦ κόσμου, ἐλλείποντος ἄλλου θέματος συνομιλίας, τὸ περὶ καιροῦ ζήτημα πληροὶ τὰ κεχνότα τοῦ ῥυθμοῦ ἢ Γερμανία ἐκτὸς τούτου εὐμοιρεῖ καὶ ἑτέρου θέματος, τοῦ περὶ ζύθου, καὶ ἀνεξάντητον ὕλην ὀμιλίας παρέχουσιν αἱ πληροφορίαι περὶ τῶν καταστημάτων, ἐν οἷς εὕρισκεται τοιοῦτος καλὸς καὶ περὶ τῆς ποσότητος, ἢν ἕκαστος πίνει· ἀλλὰ περὶ τὰς ἀρχὰς Μαρτίου, προστίθεται ἐν Μονάχῳ καὶ τρίτον, πολλῶν σοβαρότερον· περὶ τοῦ ζύθου τοῦ Σωτῆρος, περὶ τῆς ἐνάρξεως τῆς καταναλώσεως αὐτοῦ, περὶ τῆς ποιότητος, περὶ τῆς τιμῆς ἐκάστης λίτρας· καὶ μακάριος ὁ δυνάμενος νὰ παράσῃ αὐθεντικὰς πληροφορίας περὶ πάντων τούτων!

Καταλείποντες τὴν μονὴν τοῦ ἁγίου Παύλου φθάνομεν εἰς τὸν λόφον Νόκχερμπεργ' ἐπ' αὐτοῦ δ' ἀπαντῶμεν πρῶτον μικρὸν σηματοστόλιστον ζυθοπωλεῖον, φέρον τὴν ἐπιγραφὴν Παραπατάμιον τοῦ Σωτῆρος, προωρισμένον δὲ νὰ κερνᾷ τὸν σωτῆρα εἰς τοὺς ἔνεκα μεγάλης συρροῆς πλήθους μὴ εὐτυχῆσαντας νὰ πῶσιν ἐξ αὐτοῦ ἐν τῷ κεντρικῷ καταστήματι. Ἀλλὰ τίς παραμένει ἐκεῖ, ὅταν ὠθῶν καὶ ὠθούμενος δύναται νὰ εὕρῃ θέσιν ὅπου ὁ ἀληθὴς καὶ γνήσιος σωτῆρ; Ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου ἰδοὺ αὐτὴν εὐρυτάτην, καὶ ἐπὶ τῆς πύλης αὐτῆς μεγαλοπρεπῆς ἐπιγραφὴ Πηγὴ τοῦ σωτῆρος, δεικνύει ὅτι ἐνταῦθα ἡ γῆ τῆς ζυθοποτικῆς ἐπαγγελίας. Πόσον πλήθος συνωστίζεται ἐν αὐτῇ! Οἷα βοῆ ἀνάμικτος ἁμαρτῶν, φωνῶν, κραυγῶν τῶν πωλούντων ἀλλάντας καὶ βαφανίδας καὶ τυρὸν καὶ ἐν γένει μεζέδες διὰ τὸν σωτῆρα! Ἀλλὰ τὸ περιεργότατον θέαμα ἀναμένει ἡμᾶς ἐν τῇ αἰθούσῃ, ἧς τὴν θύραν φρουρεῖ ὁ ἀντίζηλος τοῦ Διονύσου, ὁ ξανθὸς θεὸς τοῦ ζύθου Γαμβρίνος, ἐνθρονισμένος ἐπὶ πίθου καὶ ποτήριον ἐν χειρὶ κρατῶν ἀφρόντος ζύθου, ὃν κερνῶσι βαθυπώγωνες μυθολογικοὶ νάνοι. Ἐντὸς τῆς ἀπεράντου ταύτης αἰθούσης, ἧς οἱ τοῖχοι κοσμοῦνται διὰ κλάδων ἐλάτης, σημαίων καὶ τῶν βαναρικών σημάτων, πληθῆς ἀνυπολόγιστος, χίλιοι περίπου ἄνδρες καὶ γυναῖκες, γέροντες καὶ παιδία πίνουσι τὸ μεθυστικὸν ποτὸν ἐκ πηλίνων λαγῆνων, ἃς ἔτοιμοι ἴστανται κερνῶσας νὰ πληρώσωσιν ἐκ νέου δρόμωνας¹ καὶ

1. Οὕτως ἐκάλουν οἱ ἀρχαῖοι τοὺς γαλλιστὶ λεγο-

θεράπαινοι ἀντὶ μικρᾶς ἀμοιβῆς, ἂν μὴ προτιμᾶς νὰ φροντίσῃς μόνος σου περὶ τούτου. Αἱ λάγνηνοι, ὧν ἐκάστη χωρεῖ μίαν λίτραν,¹ διαδέχονται ἀλλήλας, ἀλλὰ μέχρι τῆς τρίτης, διότι καθ' ἃ νομίζω συμβουλευεὶ δημοτικὸν τι ἄσμα, ἐντὸς τῆς τετάρτης ἐμπεριέχονται δαρμοὶ καὶ ξυλοκοπήματα. Εἰς τὸ μέσον τῆς αἰθούσης, ἐπὶ ἐξέδρας ὑψηλῆς κάθηνται οἱ μουσικοὶ, τέσσαρες ἢ πέντε, διὰ τῶν ὀρειχαλκίνων αὐτῶν ἐμπνευστῶν ὄργάνων σαλπίζοντες καὶ θροοῦντες ἀπὸ πρωῆς μέχρι ἑσπέρας, καὶ τὸ κατὰ δύναμιν συντελοῦντες εἰς ἐπαύξησιν τοῦ σατανικοῦ ἐκείνου θορύβου καὶ τῆς ταραχῆς. Ἄλλ' ἰδοὺ ἀθρόα ἢ αἰθούσα ἐκρήγνυται εἰς γέλωτα γενικὸν ἢ μᾶλλον εἰς ὠρυγὰς φρικώδεις. Τί εἶναι; τί τρέχει; Τίποτε· εἶναι ἀπλῶς ἡ ἐπαυθὸς τοῦ δημόδου ἁσματος ὃ Βερονίκη μου! (Ei, du Veronica!), ὅπερ παιανίζει ἡ μουσική. Μετὰ τινα ἀνάπαυαν τὸ πλήθος μυκάται ἐν ἀλαλαγμοῖς καὶ ἀπαιτεῖ νὰ παίξῃ ἡ μουσικὴ τὸν θούριον ζυθοποτικὸν ὕμνον, τὴν μοναχικὴν μασσαλιώτιδα, τὸν Κὴρ Φίσερ. Καὶ ἡ μουσικὴ παιανίζει, καὶ ἐν χορῷ πάντες οἱ παρευρισκόμενοι ἐπαναλαμβάνουσι:

Καλημέρα, κύρ Φίσερ,
κύρ Φίσερ, καλημέρα.

Ἦ, ἀλλοί! ὦ, ἀλλοί! εἶναι καιρὸς νὰ φεύγωμεν.

Οὐαὶ εἰς τὸν μὴ φράσσοντα τὰ ὦτα αὐτοῦ, πρὸ πάντων ὅταν ψάλλῃται ἡ στροφή!

Mir san net von Passing,
mir san net von Loam,
mir san von dem lustigen
Mentzing dahoam.

Ἡ στροφή αὕτη, τὸ ἀγλαίσμα τοῦ ὄλου ὕμνου, ἔλαβε τὴν τιμὴν νὰ μεταφρασθῇ εἰς πάσας σχεδὸν τὰς γλώσσας καὶ εἰς αὐτὴν τὴν γερμανικὴν. Χάριν περιεργίας ἀντιγράφωμεν τὴν ἑλληνικὴν μετάφρασιν, ὀρθογραφουμένη κατὰ τὴν προφορὰν:

Οὐκ ἔσμεν ἐκ Πάσιγγ,
οὐκ ἔσμεν ἐκ Λάιμ,
ἀλλ' ἔσμεν ἐξ ἑλαρου
Μέντσιγγ δικόϊ.

Ἄλλ' ἡ ὦρα παρέρχεται καὶ ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ καθηκόντος τῶν ἐν τῇ αἰθούσῃ ἀστυνομικῶν κλητῆρων καθίσταται βαθμηδὸν δυσχερεστέρα. Τίς δύναται νάντιστῇ εἰς τὴν ἐπενέργειαν τοῦ γενναίου ποτοῦ; Πλησίον μιᾶς τραπέζης δύο ἀγριαίνουσι τὰ πρόσωπά των¹ ἀρχίζουσι λογομαχοῦντες χαμηλοφώνως, ἀλλὰ βαθμηδὸν αἱ φωναὶ αὐτῶν καθίστανται ὀξύτεραι καὶ ἐπισύρουσι τὴν γενικὴν προσοχὴν· λοιδοροῦνται ἀμοιβαίως, ἀποδίδοντες ἀλλήλοις κεφαλὰς διαφόρων ζώων, ἀπὸ τοῦ προβάτου μέχρι τοῦ ὄνου καὶ τοῦ χοίρου· νομίζω μάλιστα ὅτι καὶ ὁ ἑτερος αὐτῶν ἐξεστόμισε τὴν δεινοτάτην τῶν γερμάνων Commissionnaires (γερμ. Dienstmann), δι' οὗ πολλοὶ μεταφρασταὶ παρ' ἡμῖν ἐπενόησαν ἄνευ ἀνάγκης νῆεν καὶ κακόζηλον λέξιν, τὴν ἠθεροβίαν.

1. 325 δράμια.

μανικῶν ὑβρέων, ἀποκαλέσας τὸν ἀντίπαλόν του *παλαιοκαμήλαν*. Ἐπὶ τέλους παρεμβάντες οἱ κληπτῆρες ἐπέθηκαν τέρμα εἰς τὴν ἔριδα. *Ἄλλαι σικναιὶ ὅμως οὐχὶ τόσοσ τραγικαί, ἀλλὰ πάντως τὸν οἶκτον καὶ τὴν ἀηδίαν ἐγείρουσαι, ἐπέρογονται κατόπιν ταύτης. Ἡ μέθη ἐκορυφώθη. (*ὦ, ἄλλοι! ὦ, ἄλλοι! εἶναι καιρὸς νὰ φεύγωμεν!)

* Ἀπὸ τῆς ζυθοποτικῆς εἰς ἀκαδημαϊκὴν τελετὴν ἡ μετάπτωσις εἶναι κάπως ἀπότομος, ἀλλὰ δικαιολογεῖ αὐτὴν τὸ σύγγραμμα ἀμφοτέρων. Ἐν μικρᾷ καὶ γαμψῇ αἰθούσῃ τοῦ ἐν τῇ ὁδῷ Neu-häuser μεγάλου οἰκοδομήματος, ὅπερ ἀνήκον ἄλλοτε εἰς καλογήρους ἐχρησιμοποίηθη νῦν ὡς ἀκαδημία, σχολὴ τῶν καλῶν τεχνῶν, φυσιογραφικὸν μουσεῖον καὶ εἴ τι ἄλλο, ἐτετέλεστο τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα ἡ ἐλαττοστὴ εἰκοστὴ ἐπέτειος τῆς ἰδρύσεως τῆς βαυαρικῆς ἀκαδημίας. Ἐν μιᾷ πλευρᾷ τῆς αἰθούσης ταύτης, ἐν ἣ εἰσὶν ἀνηρτημέναι αἱ εἰκόνες τῶν θανόντων ἀκαδημαϊκῶν, πλησίον εἰκόνης τοῦ βασιλέως τῆς Βαυαρίας φιλοκάλως κεκοσμημένης δι' ἀνθέων καὶ φυτῶν, ἦν τεθειμένη ἀπλῆ τράπεζα διὰ τὸ προεδρεῖον τῆς ἀκαδημίας καὶ βῆμα ἀπέριττον διὰ τοὺς ἀγορεύοντας. Ἀρσιναι ἀκροαταί, περὶ τοὺς εἴκοσιν ἢ τριάκοντα παρεκάθηστο ἐν ταῖς ὄπισθεν τῶν διὰ τοὺς ἀκαδημαϊκοὺς καὶ τοὺς προσκεκλημένους ὠρισμένων ὀλίγων θέσεων. Ἀκριβῶς κατὰ τὴν τεταγμένην ὥραν εἰσῆλθον οὗτοι, φέροντες περὶ ἀλλοκότους αὐτῶν στολάς, μετὰ τῆς χρυσῆς περιλαίμια καὶ τοὺς τρικώλους πίλους. Τὸν λόγον ἔλαβε πρῶτος ὁ πρόεδρος κ. Δαίλιγγερ, ὁ σοφὸς κληρικὸς, ὅστις μετὰ τὴν ἀνακήρυξιν τοῦ ἀναμαρτήτου τοῦ πάπα, ἀποσκιρτήσας τῆς καθολικῆς ἐθιμολογίας νέαν ἐκκλησίαν, παρακμάσασαν ἤδη προτοῦ νάκησῃ, ὡς ἦν ἐπόμενον ἐν αἰῶνι οὕτω δυσμενεῖ εἰς λατρείαν καινῶν δαιμονίων. Ὁ κ. Δαίλιγγερ ὠμίλησε περὶ τοῦ γάλλου ἀσιανολόγου Γαρσέν δὲ Τασὺ, καὶ ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἔργα καὶ τὰς μελέτας αὐτοῦ περὶ τῆς ἀγγλικῆς κατοχῆς ἐν Ἰνδίας καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος ταύτης. Καίπερ εἰς βαθύτατον ἐξικόμενος γῆρας, ὁ διάσημος καθηγητὴς ἔχει φωνὴν ἠχηρὰν καὶ ἀπταιστον, ἡ δ' ἀκρόασις αὐτοῦ πολὺ ἐνεῖχε γόητρον. Ἄλλ' οὐδὲμία ἐπεσφράγισε τὴν ὀμιλίαν αὐτοῦ, διότι ἐν τῇ βαυαρικῇ ἀκαδημίᾳ, ὡς καὶ ἐν τῇ πανεπιστημίῳ, δύναται τις μάλιστα νὰ προσθέσῃ ἐν μέρει καὶ ἐν τῷ θεάτρῳ, μεγάλη εἶναι ἡ ἐπικρατοῦσα σοβαρότης. Περὶ τὴν ὀμιλίαν αὐτοῦ, ἀνεκοίνωσεν ὅτι ἡ ἀκαδημία θέμα νέον τοῦ ὑπὸ τοῦ ὁμογενοῦς κ. Ζωγράφου ἰδρυθέντος φιλολογικῆ διαγωνίσματος προβάλλει τὴν ἐξετάσιν τῶν ἔργων τοῦ βυζαντινοῦ χρονογράφου Θεοφάνους καὶ τῶν συνεχιστῶν αὐτοῦ, οὗ γέρως ὀρί-

ζει δισχυλίαις μάρκας, ἦτοι φράγκα δισχιλίαι καὶ πεντακόσια. Οἱ μέλλοντες νὰ κατέλθωσιν εἰς τὸν ἀγῶνα ὀφείλουσι νὰ προστελώσιν ἀνωλύτως, διὰ δεξιῶν μόνον γνωρίζομενα τὰ ἔργα αὐτῶν, ἅτινα δέον νὰ ὦσι γεγραμμένα εἰς οἰανδήποτε τῶν ἐξῆς τεσσάρων γλωσσῶν, ἦτοι ἑλληνικὴν, λατινικὴν, γερμανικὴν ἢ γαλλικὴν. Τὸ πρῶτον θέμα τοῦ ἀγῶνος τούτου, οὗ εἰσέτι δὲν ἐληξεν ἡ προθεσμία, εἶναι ἡ ἔρευνα περὶ τῶν ἐπὶ Κωνσταντινου τοῦ Πορφυρογενήτου γενομένων ἐν Βυζαντίῳ συλλογῶν καὶ χρυστομαθειῶν. Μετὰ τὸν πρόεδρον, ἀνιστάμενοι ἀλληλοδιαδόχως οἱ προϊστάμενοι ἐκάστου τῶν τμημάτων τῆς ἀκαδημίας ἀνεγίνωσκον κατάλογον τῶν ἀποθανόντων κατὰ τὸ ἔτος ἐταίρων καὶ τῶν ἔργων αὐτῶν. Καὶ κατόπιν τούτων, καίπερ λίαν προεκχωρημένης οὔσης τῆς ὥρας, ἐν τῇ ἀκαδημίᾳ φαίνεται ὁ λέγων οὐδέποτε ὡς μέτρον τοῦ λόγου του λαμβάνει τὸν ἀκούοντα— ἕτερος ἀκαδημαϊκὸς ἀνέγνω μακρὰν πραγματείαν περὶ δράματός τινος τοῦ Καλδεραῖνου.

ΒΕΑΤΡΑΙ.

ΤΙ ΠΑΡΑΓΕΙ ΕΙΣ ΚΟΚΚΟΣ ΣΙΤΟΥ

Παραδεχόμενοι ὡς βέβαιον ὅτι, ἐπὶ γονίμου γῆς, εἰς κόκκος σίτου παράγει κατ' ἔτος 50 κόκκους, ἕκαστος δὲ τούτων ἑτέρους 50, καὶ οὕτω διαδοχικῶς ἐξακολουθούσης τῆς παραγωγῆς, θέλομεν ἔχει μετὰ δύο ἔτη κόκκους 2,550, εἰς τὸ τέλος τοῦ τρίτου ἔτους κόκκους 127,500 καὶ ἐν τέλει τοῦ ἔκτου ἔτους κόκκους 15,937,500,000, ποσὸν ἱκανὸν νὰ θρέψῃ ἐπὶ ἐν ἔτος πλείους τῶν 3,000 ἀνθρώπων. Μετὰ δώδεκα ὅμως ἔτη τοιαύτης παραγωγῆς, θέλομεν ἔχει τὸ γιγάντειον ποσὸν 249,023 437,500,000,000, ἦτοι 249 πεντάκις ἑκατομμύρια κόκκων, ἢ 519 ὡς ἔγιστα τρισεκατομμύρια κοιλῶν σίτου, ἀρκούντος νὰ θρέψῃ πάντας τοὺς κατοίκους τῆς γῆς (πρὸς 25 κιλὰ κατ' ἄτομον τὸ ἔτος) ἐπὶ 9,443 ἔτη! ἢ ἐπὶ 315 γενεὰς τῶν σήμερον κατοικούντων τὴν γῆν! Ν.

Γινώματι καὶ σκέψεις ἠθικαὶ τοῦ δονκὸς

ΔΕ-ΔΑ-ΡΟΣΦΟΥΚΩ

[Μετάφρασις Γ. Ζωγράφου.]

134.

Οὐδέποτε καθιστῶσι τὸν ἀνθρώπον τόσοσ γελοῖον τὰ ἐλαττώματα αὐτοῦ, ὅσον τὰ ἐπιπλάστα αὐτοῦ προτερήματα.

135.

Ἐνίοτε ὁ ἀνθρώπος εἶναι τόσοσ ἑαυτοῦ διάφορος, ὅσον ἀπὸ τῶν ἄλλων διαφέρει.

136.

Ἐπάρχουσιν ἀνθρώποι, οὓς οὐδέποτε ὁ ἔρως ἤθελε σαγηνεύσει, ἐὰν δὲν ἤθελον ἀκούσει ποτὲ λόγους περὶ ἔρωτος.

137.

Ἐλίγα ὁ ἀνθρώπος λαλεῖ, ὅταν ἡ ματαιότης δὲν διαιοίγη τὸ στόμα αὐτοῦ.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Μαθητῆς ἀνεγίνωσκον ἐν γαλλικῷ τινι βιβλίῳ τὴν φράσιν ταύτην: *La rigueur du taon* (πρρρ. ton) est très-vénimeuse.

— Πρόφερε ta-hon, τῷ εἶπεν ὁ διδάσκαλος, καὶ ὄχι ton.

Ἐο μαθητῆς ὑπήκουσεν. Ἄλλὰ μετὰ τινος στιγμῆς:

— Διδάσκαλε, εἶπε, νὰ ἀναγνώσω καὶ τὰς σημειώσεις αἱ ὁποῖαι εἶνε εἰς τὸ τέλος τῆς σελίδος;

— Ναι, παιδί μου, ἂν εἶνε ὠφέλιμοι.

— «Σημειώσεις», ἐξηκολούθησεν ὁ πονηρὸς μαθητῆς, «πρέπει νὰ προσφέρωμεν ton καὶ οὐχὶ ta-hon, ὡς διδάσκουσιν ἀμαθεῖς τινες.»

ΛΑΗΘΕΙΑΙ

* Ὑπάρχουσι δύο εἰδῶν πτωχεῖαι. Ἡ πτωχεῖα ἡ ἀγνωστος, ἡ ὑπερήφανος, ἡ ποιητικὴ, τὴν ὁποῖαν ἀνέχεσθαι ἡ φαντασία ἡμῶν ἐν μέσῳ ἐρήμων καὶ δασῶν, καὶ ἡ ἀληθῆς, ἡ ἐπιφέρουσα ἀνάγκας, ταπεινώσιν, στέρησιν ἀνεξαρτησίας, ἡ πικρὰ ἐκείνη πτωχεῖα τοῦ ἐκπεσόντος πλουσίου, ἡ μαυροφορεμένη καὶ κρύπτουσα τὰς γυμνάς χεῖρας τῆς ὅταν διαβαίνουσιν οἱ παλαιοὶ τῆς φίλοι.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ ὁ ἀγγλος δημοσιολόγος Χάρρισων ἀνεγνώ εσχάτως ἐν Λονδίῳ, ἐνώπιον σπουδαίου ἀκροατηρίου, διατριβὴν «περὶ καταγρησέως βιβλίων». Ἡ πρὸς τὸ φιλόκαινον ὀρμή, εἶπεν, ἔλαβεν ἐν τοῖς ἐσχάτοις χρόνοις τηλικαύτην ἐπιτασιν, ὥστε, ἐν ταῖς μεγάλαις πόλεσιν ἰδίως, τὸ δημοσίον ἀπαιτεῖ κατ' ἐκάστην σχεδὸν ἡμέραν νὰ θεᾶται μὲν νέα δράματα ἐν τοῖς θεάτροις, νὰ ἀναγινώσκῃ δὲ νέα μυθιστορήματα καὶ ἐπιφυλλίδας. Ἄλλ' ἐπειδὴ χαλεπὰ μὲν τὰ καλὰ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην, τὰ δὲ ἐν βραχεῖ χρόνῳ κυοφορούμενα εἶνε καὶ ἐφήμερα, πλεονάζει μὲν ἡ λεγομένη ἐλαφρὰ φιλολογία, φθείρεται ἡ φιλοκαλία, νεκροῦται δὲ ὁ ἔρως περὶ τὰ γενναῖα, τὰ σπουδαῖα, τὰ καὶ τὰ ἀληθῶς ὠφέλιμα. Ἀπὸ 300 ἔτων οὐδέποτε ἄλλοτε ἐπληθύνθησαν τὰ βιβλία, οὐδέποτε ἄλλοτε κατέστη δυσχερεστέρη ἡ εὔρεσις ἀγαθῶν καὶ ἀξίων ἀναγνώσεως πονημάτων ἢ ἐν τοῖς χρόνοις τοῖς κατ' ἡμᾶς. Πόσοι ὑπάρχουσιν, ἐπιστάμενοι μὲν τὰς κατ' ἡμέραν δημοσιευόμενας ἀδολέστους καὶ νοῦ κενὰς διατριβὰς, ἀγνοοῦντες δὲ ἴσως καὶ αὐτὰ τὰ ὀνόματα τῶν κλασικῶν συγγραφέων τοῦ ἔθνους τῶν! Ἀναπτύχας διὰ μακροτέρων ὁ Χάρρισων τὴν βήτην ἀληθῆς ἀπόλαυσις εἶνε τὰ σπου-

δαῖα», ἐπέρανε τὸν λόγον παρατηρήσας, ὅτι ἡ μόνη ἀνάγνωσις, εἰς ἣν ὀφείλει ἕκαστος νὰ ἐπασχαλῆται, εἶνε οἱ κλασικοὶ τοῦ ἔθνους του συγγραφῆς καὶ ἄλλα 100-200 ἐκλεκτὰ βιβλία τῆς ποιήσεως, τῆς ἱστορίας, τῆς τέχνης, τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς θρησκείας.

Ἡ ἔξ ἀξιολόγου διατριβῆς τοῦ κ. Θ. Ν. Φιλαδελφῶς, δημοσιευθείσης ἐν τῇ «Στοᾷ» ὑπὸ τὸν τίτλον «Αἱ Ἀθῆναι ἐν ἔτει 1878», ἀποσπῶ τὰ ἐπόμενα: «Μετὰ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ ἀτμοῦ καὶ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ εἰς τὴν ναυτιλίαν, αἱ περιηγήσεις ἀπόλεσαν τὴν ποιητικὴν αὐτῶν ὄψιν, ἐλείψαν τὰ ἔκτακτα συμβάντα, καὶ ἰδοὺ τὸ ὠρολόγιον κανονίζει τὴν ἀναχώρησιν καὶ τὴν ἀφίξιν, τὸ δὲ ἀτμόμετρον ἐρίζει τὴν σπουδὴν ἢ τὴν βραδύτητα τοῦ πλοῦ. Ἄλλοτε ὁ ἀπόπλους ἐγένετο οὐρίου μόνον ἀνέμου πνέοντος, ἐνθ' σήμερον καὶ τοῦ ἀνέμου αὐτοῦ ἡ ἐπιρροὴ ἡλαττώθη καὶ φυσᾷ ἢ δὲν φυσᾷ ἀδιάφορον, ὁ πλοίαρχος συρίζει, ἀνασύρεται ἡ ἄγκυρα καὶ τὸ Πανελλήνιον ἢ τὸ Βυζάντιον ὡς εὐπειθῆς ὄνος κύπτει τὰ ὄτα καὶ ἀρχίζει τὸν δρόμον. Ὁ Ὀδυσσεὺς δέκα ἔτι περιεπλανᾶτο ταλαιπωρούμενος ἐπὶ τῶν κυμάτων ἕως οὗ ἔφθασεν ἐκ τῆς Τροίας εἰς τὴν Ἰθάκην, ἀλλὰ τὰ δεκαετῆ βάσανα τοῦ παλαιοῦ Σεβᾶχ θαλασσινοῦ ἐγέννησαν τὸ ἀριστον τῶν ποιητικῶν ἔργων, ἐνέπνευσαν εἰς τὸν Ὀμηρον τὴν Ὀδύσειαν. Ὡθ' ἐγένετο Ὀδύσεια ἐὰν ὑπῆρχον ἐκπαλαί τὰ καταρμένα ἀτμοκίνητα; βεβαίως ὄχι, διότι ποῦ καιρὸς; τὸ ταξείδιον θὰ ἐτελείωνεν ἐντὸς 43 ὡρῶν καὶ ἐντὸς ἴσου χρόνου ἡ πιστὴ Πηνελόπη θὰ ἠσπάζετο τὸν πολύτροπον Ὀδυσσεᾶ πρὶν τὸ μυρισθῆ καὶ ὁ Ὀμηρος ὅτι ἐτελείωσεν ἡ ἐκστρατεία τῆς Τριάδος καὶ τονίσῃ τὴν λύραν του. Ὁ ἄμουσος ἀμῆς τὰ πάντα κατέστρεψεν. Εἰρήσθω ὅμως ἐν παρόδῳ ὅτι ἡ βασίλισσα τῆς Ἰθάκης ἐκτὸς τῆς παραδειγματικῆς πίστεως εἶχε καὶ τὸ προτέρημα μεγάλης ἀνοχῆς, διότι φαίνεται ὅτι ὁ πονηρὸς ἐκεῖνος Ὀδυσσεὺς δὲν δυσχερεστεῖτο παρατείνων τὴν διαμονὴν του ἐν τῷ σπηλαίῳ τῆς ὠραίας ἐρμηλίτιδος. Ἄλλ' εἶχε τοῦλάχιστον ἐκεῖνος προφάσεις ἐτοίμους καὶ ἐπιχειρήματα ἀκαταμάχητα, τὴν ἰδιοτροπίαν τῶν ἀνέμων καὶ τῶν κυμάτων τὴν ὀρμὴν καὶ τοῦ Ποσειδῶνος τὴν ἀμείλικτον καταφορὰν, ἐνθ' σήμερον αἱ προφάσεις δὲν ἔχουν πέρασιν, διότι αἱ σύζυγοι γνωρίζουσιν ἀρκούντως τὰ δρομολόγια τῶν ἀτμοπλοικῶν ἐταιριῶν, δυστυχεῖς δὲ πυρκαϊαὶ καὶ ἐκρηξῆς λεβήτων καὶ νυκτερινὰι συρράξεις σπανιότατα συμβαίνουσιν, ἂν δὲ συμβῶσι διακωδωνίζονται πάραυτα διὰ τῶν τηλεγράφων καὶ τῶν ἐφημερίδων. Ἐπειτα ὁ περιηγητῆς τοῦ παλαιοῦ καιροῦ εἶχε τόσα καὶ τόσα νὰ διηγηθῆ μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του παρὰ τὴν ἐσίαν καθήμενος καὶ περιστοιχούμενος ἀπὸ τῶν ἐν καιρῷ τῆς μακρᾶς αὐτοῦ ἀπουσίας ἀυξηθεῖσαν δικηγομένην του πε-

ριέγραφε τόπους άγνώστους, ανθρώπους άλλο-
κότους, έθιμα μυθώδη, έπεισόδια τρομερά, ώστε
οί άκούοντες έμενον με τὸ στόμα κεκνηός και έ-
θαύμαζον και έπεκρότουσιν και εδάκρυον και έ-
γέλων. 'Αλλ' ὁ καταπραμένος άτιμὸς κατέστρεψε
και τήν ποιήσιν και τὸν πεζὸν λόγον, και τώρα
άν δέν ἦσαι Λίβιγκστον ἢ Στάνλεϋ δέν έχεις τί
νά διηγῆσαι. Τὸ άκροκτήριον δέν άρκεῖται πλέον
με τήν Εὐρώπην, και ὅταν σὺ διηγῆσαι τί εἶδες
εἰς τήν Ἰταλίαν, τήν Γαλλίαν ἢ τήν Γερμανίαν,
έκεῖνο κοιμάται ὑπνον βαθύν. Καί τρώντι, τὰ
ταξείδια αὐτὰ κατήντησαν άπλοῦς περιπάτος·
σοι έπέρχεται σήμεραν ἰδέα νά ὑπάγῃς εἰς τήν
'Αγγλίαν; μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας δύνασαι νά
διηγῆθῃς ὅτι εἶδες τὸν Βίκονσφιλδ, τὸ κρυστάλ-
λινον παλάτιον και τήν πυκνήν ομίχλην τοῦ
Λονδίνου ὑπὸ τήν ὁποίαν τὰ τέκνα τῆς 'Αλβιῶ-
νος κρύπτουσι τὸ ἐρύθημα τῆς αἰσχύνῃς, ὑπερα-
ρασπιζόμενα τοὺς Κιρκασίους και άγοράζοντα
τοὺς Κυπρίους.»

«Ὡς ὑπάρχει ζήτημα θεησκευτικόν, ζή-
τημα κοινωνικόν, ζήτημα ανατολικόν κλπ.
κλπ., οὕτως ὑπάρχει και ζήτημα μυστακικόν!
Πρὸ τετραμηνίας μόλις ὁ διοικητὴς τῆς γαλ-
λικῆς Τραπεζῆς άπηγόρευσεν εἰς ὅς εἰσπρά-
κτορας αὐτῆς τὸ μυστακοφορεῖν.

Περίεργοι δὲ εἶνε αἱ διάφοροι έδοθεῖσαι ἐν
Γαλλίᾳ διατάξεις περὶ τοῦ καλλίστου τούτου
άνδρικοῦ κοσμημάτος.

Ἡ πρώτη τοιαύτη διάταξις, έκδοθεῖσα τῷ
1792, άπηγόρευεν εἰς τοὺς στρατιώτας νά κη-
ρώνωσι τὸν μύστακα και νά λεπτόνωσι τὰς ἄ-
κρας αὐτοῦ ἢ κοινότερον και σαφέστερον εἰπεῖν,
νά τον στρίβωσι.

Τὸ αὐτὸ ἔτος έτέρα διάταξις έπέτρεπε τὸ μυ-
στακοφορεῖν εἰς μόνους τοὺς γρεναδιέρους, έπειτα
δὲ εἰς ἅπαν τὸ ἰππικόν, πλὴν τῶν δραγόνων.

Τῷ 1822 δι' έγκυκλίου τοῦ ἐπὶ τῶν στρα-
τιωτικῶν ὑπουργείου συνεχωρεῖτο ὁ μύσταξ εἰς
τὸ πεζικόν, τοὺς γρεναδιέρους, τοὺς καραβινο-
φόρους και τοὺς εὐζώνους και εἰς πάντας πάν-
των τῶν ὅπλων τοὺς αξιωματικούς.

Τῷ 1832 έτέρα έγκύκλιος επέβαλεν ὡς ὑπο-
χρέωσιν εἰς πάντα στρατιωτικόν τὸ μυστακο-
φορεῖν.

Ἐν δὲ τῷ πολεμικῷ ναυτικῷ ὁ μύσταξ άπα-
γορεύεται ῥητῶς εἰς πάντα ναυτικόν. 'Αλλ' ὁ λό-
γος τῆς άπαγορεύσεως ταύτης εἶνε ὅλως χάριν
τῆς ὑγιείας. Διότι ἐν τῇ θαλάσῃ ἢ ἀφανῆς σχε-
δὸν ἄλμυρὰ ἄχνη επικολλᾷται ἰσχυρῶς ἐπὶ τῶν
τριχῶν τοῦ γενείου και γίνεται αἰτία βραγῶδων
και ἐξελκώσεων· πρὸς άποφυγὴν δὲ τῶν δυσαρ-
έστων τούτων ξυρίζεται τὸ τρίχωμα τοῦ ἄνω
χειλούς.

Και ταῦτα μὲν καθόλου περὶ τοῦ κατὰ γῆν
και τοῦ κατὰ θάλασσαν στρατοῦ. Ἡ δὲ Δικαιο-
σύνη κατ' οὐδένα λόγον θέλει νά ἰδῇ νῦν τοὺς

ἑαυτῆς θεράποντας μυστακοφοροῦντας. Καί οἱ
δικασταὶ ἄδύνατον εἶνε νά επιτρέψωσιν εἰς δι-
κηγόρον νά άγορεύσῃ ἐάν κοσμητῆται τὸ χεῖλος
του ὑπὸ μύστακος, μάλιστα δὲ θά τῷ συστήσωσι
νά ἐμφανίζεται εἰς αὐτοὺς ἄλλοτε κοσμιώτερον.
'Αλλ' οὐδεμία περὶ τούτου ῥητὴ άπαγορεύσεως ὑ-
πάρχει ἐν τῷ διατάγματι τῷ κανονίζοντι τὰ
τῆς στολῆς τῶν δικηγόρων ἐν τῷ δικαστηρίῳ,
δι' ὃ και πάντες οἱ δικασταὶ και δικηγόροι τῶν
παλαιότερων χρόνων εἶχον μύστακα, ὡς γίνεται
δῆλον ἐκ τῶν εἰκόνων αὐτῶν.

Και ὁ γαλλικὸς κληρὸς εἶνε νῦν ἀμύστακος.
'Αρχαιότερον ὅμως ἐπὶ 'Ερισελιέως και Μαζα-
ρίνου οἱ ἱερεῖς εἶχον τὸ βασιλικόν λεγόμενον ὑ-
ποχειλίον (la royale), ὡς οἱ αὐλικοί, και μέχρι
τοῦ 1789 πᾶς ὀπωσοῦν φιλάρεσκος και γυναι-
κάρεσκος ἄδθεός εἶχε μύστακα, δι' περιποιεῖτο
ἀλείφων αὐτὸν διὰ μυραλοιφῶν και καταπάσσων
διὰ παιπάλης λευκῆς.

Τοῦ κανόνος δὲ τούτου ἐξαιροῦνται οἱ ἐν ταῖς
ἀποικίαις ἱερεῖς, οἱ στρατιωτικοί, οἱ τῶν φυλα-
κῶν κλπ., οἵτινες ἔχουσιν οὐ μόνον μύστακα,
ἀλλὰ και ὅλην τὴν γενειάδα.

Τέλος ὑπάρχει και έτέρα τις τάξις ανθρώπων
ἀμυστάκων, τουτέστιν οἱ ὑπηρεταὶ τῶν καφε-
νείων και τῶν ξενοδοχείων. Καθόλου δὲ οὐδεὶς
ὑπηρετῆς πλουσίας οἰκίας ἔχει μύστακα.

Τῇ 23 'Απριλίου ἐκβάλλουσιν ἐν πομπῇ
κατ' ἔτος, ἐν Κωνσταντινουπόλει, τοὺς αυτοκρα-
τορικοὺς ἵππους, ἵνα βρακήσωσι τὴν χλόην εἰς
τὰ ἐκτεταμένα λιβάδια. Πρὸς άποφυγὴν δὲ τῆς
βασκανίας, τὴν ὁποίαν εἰς τὰ μέρη ταῦτα πι-
στεύουσι και χριστιανοὶ και τοῦρκοὶ ἀνευδοιά-
στως, οἱ ἐκλεκτότεροι τῶν ἵππων ἐξάγονται πρὶν
ἐξημερώσῃ, μήπως ἰδῶν τις τοὺς ὀφθαλμοὺς (!),
ἀπαράλλακτα καθὼς πρὸ δεκαοκτῶ αἰῶνων ἔλε-
γεν ὁ Οὐιργίλιος: Nescio quis teneros oculus
mihi fascinat agnos, ἦτοι· Δὲν ἠξέσω τὶς ὀ-
φθαλμὸς μου βασκαίνει τὰ τρυφερὰ ἄρνια.

Εἰς ἈΝΑΓΡΑΦΗΣ.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Γινώσκατε πρᾶγμα μάλλον δυσάρεστον και
ὄχληρόν παρά τὸν συντριβόμενον ὑάλινον σω-
λῆνα τῶν λυχνιῶν (lampes); Κατακαίει τις
τὰς χεῖρας του ἵνα συναγάγῃ τὰ συντρίμματα,
τὸ ἐλλύχνιον (φτίλι) καπνίζει, τούτου δι' ἔ-
νεκεν ἐπάναγκας εἶνε νά σδέσωμεν τὸ φῶς και
νά ἀνάψωμεν ἄλλο.

Πρὸς άποφυγὴν δὲ τῶν δυσαρέστων τούτων,
ἐμβαπτιζόμεν τὸν ὑάλινον σωλῆνα εἰς ἄγγειον
περιέχον ὕδωρ ψυχρόν. Θέτομεν έπειτα τὸ ἄγ-
γειον τοῦτο ἐπὶ τοῦ πυρός, ἔως οὗ τὸ ὕδωρ
βράσῃ ἐπὶ τινά ὥραν, ὅτε και καταβιβάζομεν
τὸ ἄγγειον. Οἱ οὕτω πως παρασκευαζόμενοι σω-
λῆνες οὐδένα ἔχουσι φόβον μὴ αἰφνης συντριβῶσι.